

ПРАВА НА ВОЛЮ

Праваабарончы бюллетэнь

Палітычныя рэпрэсіі у Беларусі у 2007 годзе

На працягу ўсяго мінулага году прадстаўнікі Праваабарончага цэнтра "Вясна" рупліва зъбіралі інфармацыю пра розныя формы рэпрэсіяў, якія ўлады выкарыстоўваюць для палітычнага перасльеду грамадзянскіх актывісташ. Сыпіс, у якім больш за 600 выпадкаў палітычнага перасльеду, што былі зафіксаваныя за 2007 год, робіць вартымі съмеху гучныя заявы дзяржаўных чыноўнікаў пра адсутнасць у Беларусі рэпрэсіяў з палітычных прычынаў. Этыя сыпіс зъяўляеца яскравым пацверджаннем рэальнасці стаўлення дзяржаўнага апарату да палітычнага плюралізму ў грамадзтве. Ён – неабвержны дакумент, які паказвае таталітарную сутнасць сёньняшняга рэжыму.

Пазнаёміцца са съпісам можна на сайце "Вясны" – <http://spring96.org/persecution>.

Спадзяємся, што з дапамогай найпершім удзельнікамі гэтага герайчнага летапісу дэмакратычнага супраціву, нашых чытачоў ды іншых зацікаўленых асобаў "белая плямы" ў гэтым унікальным праекце зьнікнущы. Таму дасылайце дадатковую інфармацыю на наш сайт, і мы разам будзем яго дапаўняць.

Такім чынам, рэалізавана першая спроба зрабіць найбольш поўную базу дадзеных пра адміністрацыйны перасльед у Беларусі, дзе ўказанныя прозывішчы ахвяраю рэжыму, дадзеныя пра сутнасць іхніх справаў, вынесеныя пакаранні і прозывішчы іншых фігурантаў гэтых выпадкаў – судзьдзяў ды съведкаў.

Завершаная частка ўнікальнага праекту, але праваабаронцы "Вясны" і надалей працягнущы працу па зборы інфармацыі пра палітычны перасльед і рэпрэсіі супраць грамадзіскіх актывісташ у Беларусі.

Фота by Media.net

З вяртаньнем на волю!

Палітвязень Зыміцер Дашкевіч вызвалены датэрмінова

23 студзеня са Шклойскай калоніі вызвалілі Зымітра Дашкевіча. Палітвязень сам пазваніў сябрам з пошты Шклову і сказаў, што яго вызвалілі датэрмінова паводле рашэння суда.

Вызваленне Зыміцера стала магчымым у tym ліку дзяякоўці ціску незалежнага грамадзтва ды міжнароднай супольнасці на ўлады Беларусі.

Аднак датэрміновае вызваленне Зымітра Дашкевіча і Міколы Аўтуховіча аніякім чынам не зъмяншае антынародны паліцэйскі характар палітычнага рэжыму ў краіне.

Пакуль ня будуць вызвалены ўсе палітвязні – Ар-

тур Фінькевіч, Аляксандар Казулін, Андрэй Клімаў, Юры Лявонаў і нядаўна асуджаны Аляксандар Зьдзівіжкоў, пакуль ня спыняцца палітычныя рэпрэсіі супраць іншадумцаў, а найперш палітычна актыўнай моладзі, журналістаў і прадпрымальнікаў, а таксама пакуль ня будуць гарантаваныя права беларусаў на свабоду слова, сходаў, аб'яднанняў і сумленья, незалежнае беларускае грамадзтва павінна надалей дзейнічаць і салідарна змагацца за свабоду, праўду і справядлівасць у нашай краіне.

Нагадаем, лідэр Маладога Фронту Зыміцер Дашкевіч быў асуджаны на паўтары гады зъняволенія за ўдзел у незарэгістраванай арганізацыі. Гэты тэрмін

заканчваўся 15-га сакавіка. Дакладныя прычыны датэрміновага вызваленія Зымітра Дашкевіча пакуль невядомыя.

Бацькі Зымітра Дашкевіча даведаліся пра вызваленне сына пасля званка карэспандэнта "Свабоды". "Матка Боска! Якая радасьць! Слава, вазмі слухаўку!" – сказала маці палітвязня Вольга Дашкевіч. Бацька Зымітра Вячаслаў сказаў, што не выключаў датэрміновага вызваленія. "Днямі вярнулася бандэроль, якую мы яму даслалі. Вярнулі яе без прычынаў. Мы падумалі, што можа быць нешта неверагоднае. I вось дачакаліся!"

Вызваленне Зымітра Дашкевіча пракаментаваў першы намеснік старшыні (Працяг на стр. 7)

Бацька, хопіць рабаваць народ...

Беларускія прадпрымальнікі выйшлі на мітынг супраць Лукашэнкі

Масавыя пратэсты прадпрымальнікаў супраць указаў Лукашэнкі, якія зынічаюць іх бізнес, прайшли 10 студзеня ў Менску. Больш за дзесяць тысяч чалавек спачатку выйшли на Кастрычніцкую плошчу, а пасля паспрабавалі прарвацца да Адміністрацыі прэзідэнта. Супраць людзей кінулі сотню амапаўцаў і браняваныя МАЗы, якія перагарадзілі праход да будынку Адміністрацыі. Тады рашуча настроеныя мітынгоўцы пайшли па ходніку праспекту Незалежнасці да Дому ўраду. Улады настолькі спалохаліся масавых пратэстах, што напярэдадні заблакавалі апазіцыйныя інтэрнэт-рэсурсы, у тым ліку сайт Хартыі'97, якія маглі паведамляць пра ход падзеяў у сталіцы ў рэжыме он-лайн.

Прадпрымальнікі началі пратэставаць а 12-й гадзіне на Кастрычніцкай плошчы Менску. Яны занялі свабодную ад лёдавай пляцоўкі частку плошчы. Шматлікія прадпрымальніцкія лідэры не змаглі прыйсці на плошчу – Віктар Крываль, Віктар Гарбачоў, Алег Шабетнік і Аляксандар Цацура былі затрыманыя напярэдадні.

Падтрымаць прадпрымальнікаў на плошчу прыйшлі палітыкі: лідэр Руху “За Свабоду” Аляксандар Мілінкевіч, лідэр Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі “Народная грамада” Мікола Статкевіч, старшыня Аб’яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька, намеснік старшыні партыі БНФ Алеся Міхалевіч, лідэр ПКБ Сяргей Калякін, а таксама актыўісты моладзевых рухаў.

Як толькі людзей на Кастрычніцкай плошчы начало становіцца больш і больш, да прысутных пад’ехаў грузавік з гукаўзмацняльникам. Міліцыянты началі пагражаць прадпрымальнікам ужываннем сіл і съпецсродкаў у выпадку, калі яны не разыдуцца. У адказ яны пачалі сівіт і крикі: “Ганьба!”, “Свабоду!”, “Працу!”

Тады міліцыянты сталі чытаць іншы тэкст: сфармуіце группу кандыдатаў з шасці чалавек, якія пойдуть на перамовы ў адміністрацыю прэзідэнта, а ўсе астатнія хай разыходзяцца. З гэтым прадпрымальнікі таксама не пагадзіліся. Праз нейкі

таму яны маюць намер змагацца за свае права.

Падчас мітынгу на Кастрычніцкай плошчы былі разгорнутыя бел-чырвона-белыя нацыянальныя сцягі і транспаранты “Хочам жыць па законах, а не па ўказах”, “Бацька, ты сыноў сваіх працаўладкаваў, а мы сваіх прадаўцоў выгналі як сабак па твайм указе!”, “Хопіць рабаваць наш народ, не – адмене ільгот!”.

Тым часам, на пляцоўцы зьявілі-

Менск, 10 студзеня.

час у адміністрацыю ўсё-такі выправіўся лідэр грамадзкага аб’яднання “Перспектыва” Анатоль Шумчанка і яшчэ некалькі чалавек. Уздельнікі акцыі засталіся чакаць на плошчы.

На працягу гадзіны на плошчы праходзіў мітынг. Лідэры і актыўісты прадпрымальніцкага руху, якія на ім выступалі, падкрэслілі, што улады мэтанакіравана зынічаюць малы бізнес, але прадпрымальнікам адступаць няма куды, бо гэта пазбаўляе іх іх сем’і кавалка хлеба,

ся дзіўныя людзі ў цывільнным, якія вельмі нагадвалі пераапранутых міліцыянтаў. Яны каталіся на каньках пад музыку ў стылі “шансон”, якая разносілася з узмакнільнікаў, некаторыя з іх трymали ў руках вялікія сцягі БРСМ. Аднак доўга пакатацца ў іх не атрымалася, бо на пляцоўку выйшла моладзь з бел-чырвона-белым сцягам і пад лозунг “Жыве Беларусь” адцінула “фігурыстаў” у цывільнym.

Да 14.00 прадпрымальнікі сталаі чакаць і вырашылі самі накіравацца ў Адміністрацыю прэзідэнта. Па перыметры плошчы неадкладна былі выстаўленыя дзясяткі супрацоўнікаў ДАІ, якія павінны былі перагарадзіць праход дэмантрантам. Аднак частцы людзей удалося прарвацца праз дайшнікай і рушыць у бок Адміністрацыі. Астатнія былі заблакаваныя дайшнікамі на Кастрычніцкай плошчы. У выніку дэмантранты перакрылі рух па праспекце Незалежнасці: яны стаялі на дарожнай частцы і патрабавалі прапусціць да іх астатніх уздельнікаў мітынгу. У гэты час на вуліцу Энгельса, якая вядзе да Адміністрацыі прэзідэнта, прыбылі каля сотні супрацоўнікаў АМАПу. Яны перагарадзілі вуліцу і сталі пагражаць, што, калі людзі не разыдуцца праз дзесяць хвілінаў, супраць іх будзе ўжытая фізічная

(Працяг на стар. 4)

Менск, 10 студзеня.

Кракадзілавы сълёзы міністра Навумава

Праваабаронца, віцэ-прэзідэнт Міжнароднай федэрациі правуў чалавека Але́сь БЯЛЯЦКІ даў ацэнку дзеяньням міліцыі і сыпецслужбаў падчас акцыі прадпрымальнікаў, а таксама перасьледу яе ўдзельнікаў і серыі затрыманняў ды арыштаў:

Першае, што мне хацелася б адзначыць: беларускія ўлады былі зусім не гатовыя да такой актыўнасці прадпрымальнікаў. Пратэставаць выйшла інакшай ад заўсёднай групой людзей, аб'яднаных такім патрабаваньнем, якія вынікаюць з абароны сваіх сацыяльных, працоўных правоў. Былі і некаторыя іншыя моманты, якія зрабілі гэтую акцыю выключнай у парадкунанні з тымі, што праходзілі на працыгу мінулага году.

2007 год харектэрны тым, што ўлады пачалі наступ на сацыяльныя права грамадзянаў – былі скасаваныя ільготы, што ў цэлым прыйшло адносна спакойна. Было толькі некалькі выступаў студэнтаў у выглядзе пікетаў ці перформансаў, адбылася нябачаная дагэтуль дэмантрацыя школынікаў у Мазыры – там яны выйшли на цэнтральную плошчу, а фактычна больш і называць няма чаго. Пенсіянеры, афганцы, чарнобыльцы ціха пракаўтнулі адмену ільготаў. Гэта, можа быць, яшчэ адб'еца на рэйтынгу нашых уладаў, але фактычна вонкавых праяваў незадавальнення скасаваньем сацыяльных правоў гэтых шматлікіх групай населеніцства амаль не было.

І вось новы крок – наступ на працоўныя права дробных прадпрымальнікаў, які, дарэчы, трэба ацэніваць як сур'ёзны наступ на свабоду прадпрымальніцкай дзеяньніцы, на эканамічныя права, на развязцё бізнэсу ў краіне. Жаданьне ўладаў

максімальная зарэгуляваць сферу эканамічнага развязця ў нашай краіне – відавочнае. Трэба сказаць, што гэтая сфера зьяўляецца дастаткова важнай, бо прадпрымальнікі працујуць са спажывецкімі таварамі і паслугамі, якія датычацца значнай групой людзей, бо ўсе мы ў той ці іншай ступені наведваем рынкі, ездзім на маршрутках і г. д., і такім чынам маем сутыкненні з працы IP, нават не задумваючыся пра гэта. Цяпер, калі апусьцелі некаторыя лакальныя рынкі ў Менску ці звыклі пэўныя маршруткі ў разгёнах, стала бачна, што ўсё гэта адбіваецца на значна большай колькасці людзей, чым толькі на пэўнай сацыяльнай групе грамадзянаў.

І вось яны, нечакана для ўладаў, заявілі пра сябе вельмі актыўна, перакрылі праспект, спрабавалі весьці перамовы і з адміністрацыяй прэзідэнта і з урадам, фактычна пайднія трymаючы на сабе грамадзка-палітычную ўвагу ў краіне. Менавіта гэтым, як мне падаецца, і тлумачыцца пэўная нерашучасць уладаў ва ўжыванні гвалту да іх, што без сумнёваў рабілася на іншых дэмантрацыях падобнага тыпу ў апошнія гады. Бачна было, што адсутнічай канкрэтны загад, існавала пэўная разгубленасць, і некалькі гадзінаў дэмантранты рабілі калі не ўсё, што хацелі, то шмат таго, чаго ад іх не чакалі.

Гэта мне нагадала прыход калонаў працоўных на плошчу Незалежнасці ў 1991-м годзе, што тады

Але́сь БЯЛЯЦКІ.

№1-2
(230-231)

Сітуацыя

карэнным чынам зьмяніла палітычную сітуацыю, толькі колькасць ўдзельнікаў цяпер, на жаль, была значна меншай.

Другое. Стала відавочна, што ўлады вельмі моцна занепакоеныя аў'яўленым на 21 студзеня паўторным прадпрымальніцкім мітынгам, таму эпрэсіі паслья акцыі накіраваныя менавіта на тое, каб прыдушиць актыўны ўсплеск сацыяльна незадаволенай групы людзей. Нездарма ўсім затрыманым былі вынесеныя максімальная жорсткія прысуды – па 15 сутак арышту. Тацяна Цішкевіч арыштаваная нават на 20 сутак, а Уладзімір Шыла дадаткова атрымаў яшчэ і буйны штраф. Нездарма арыштаваныя фактычна ўсе кіраунікі прадпрымальніцкага руху.

Я хачу ў каторы раз адзначыць поўную бясісльнасць і залежнасць беларускіх судоў. Відавочна, што ўсе прысуды былі напісаныя пад капірку і яна ўзгодненыя з кімсці зьверху, таму што больш за 10 судзьдзяў Маскоўскага і Цэнтральнага раённых судоў гораду Менску, якія вялі гэтыя працэсы, не маглі так вось дружна выносіць максімальнае пакаранье затрыманым без канкрэтных указанінь. Дарэчы, трэба адзначыць, што ў Маскоўскім судзе працэсы адбываліся ў паўзакрытым рэжыме, бо авбінавачанага заводзілі ў судовую залу з чорнага ўваходу, і калі працэс пачынаўся, то нікога з жадаючых на яго патрапіць ужо не пускалі. Усё гэта яшчэ раз съведчыць пра марыянетачасць беларускай судовай сістэмы, якая знаходзіцца пад кантролем выканайчай улады.

Таксама недарэнна было заяўлена, што па факце правядзення акцыі пратэсту ўзбуджаная крымінальная справа і разглядаецца магчымае прыцягненне да крымінальнай адказнасці аднаго з лідэраў прадпрымальніцкага руху Анатоля Шумчанкі і старшыні АГП Анатоля Лябедзкага, якія цяпер адбываюць адміністрацыйнае пакаранье ў турэмных ізалятарах. І такая небяспека ёсьць.

(Працяг на стр. 6)

Менск, 21 студзеня 2008 г., міністр унутраных справаў У. Навумава асабіста дапамагае сыпецназаўцам разганяць мітынгуюцаў.

З ПРАВА НА ВОЛНЮ Праваабарончы бюлетэн

Бацька, хопіць рабаваць народ...

(Пачатак на стар. 2)
сіла. І цынічна началі адваротны
адлік: "Дзесяць хвілінаў, дзесяць
хвілінаў...".

Тады калона пратэстуючых
з'явілася на праспект Незалеж-
насці, каб пайсьці да Дому ўраду.
Яны рашуча выйшлі на праспект,
нягледзячы на пратэсты з боку
даішнікаў. Уесь шлях – ад Кас-
трычніцкай плошчы да плошчы
Незалежнасці – людзі прайшлі
па праезнай частцы, скандуючы:
"Свабоду!", "Працу!" Кіроўцы аўта-
мабіляў, якія рухаліся насустрач,
сігналілі ў знак падтрымкі.

У раёне плошчы Незалежна-
сці даішнікі паспрабавалі зноў
перакрыць рух, аднак беспасып-
хова – людзі ўсё роўна прайшлі па
праезнай частцы. Перад будын-
кам ураду яны началі скандаваць:
"Свабоду!", "Працу!" і выклікаць
прэм'ер-міністра на перамовы,
выкryваючы хорам прозвішча
прэм'ера: "Сідорскі!"

На плошчы Незалежнасці пе-
рад прысутнымі выступіў Анатоль

Шумчанка, які вярнуўся пасля
перамоваў у Адміністрацыі презі-
дэнта. Ён паведаміў, што пера-
мовы праваліліся. Улады заяўлі,
што ні на якія саступкі прадпры-
мальнікам ісьці ня маюць намеру.
Ні адмены, ні прыпынення дзе-
сяння дыскрымінацыйнага ўказу
№760 ня будзе. На так званых
перамовах з боку ўладаў гучалі
толькі пагрозы і запалохваны.

Пасля выступу да А.Шумчанкі
падышоў палкоўнік міліцыі, які не
назваўся, і заяўлі, што ўсе органі-
заторы акцыі, у тым ліку і Шумчан-
ка, будуть арыштаваны.

Прыкладна каля тысячы прад-
прымальнікаў працягвалі пе-
ракрываць рух на праспекце
Незалежнасці да 17.00. Яны
стаялі на плошчы Незалежнасці
і давалі рух толькі машынам "хут-
кай дапамогі". Прадпрымальнікі
патрабавалі, каб улады іх пачулі,
але тыя засталіся глухімі... А таму
прынятае рашэнне, што наступ-
ным разам прадпрымальнікі вый-
дуць на плошчу 21 студзеня.

Сыліст затрыманых падчас
мітынгу і шэсцьця
прадпрымальнікаў у Менску
10 студзеня і вынікі судоў над імі...

1. **Лябедзька Анатоль**, Маскоўскі РУУС. Судзьдзя Вольга Гусакова, пакараны арыштам на 15 сутак.

2. **Пашкевіч Міхail**, Цэнтральны РУУС, складзены пратакол па арт. 17.1 КаAP РБ; асуджаны на 15 сутак арышту, судзьдзя Самасейка.

3. **Крываў Mіхail**, Цэнтральны РУУС, складзены пратакол па арт. 17.1 КаAP РБ; арыштаваны на 15 сутак арышту.

4. **Сыцепаненка Аляксандар**, Маскоўскі РУУС, складзены пратакол па арт. 17.1 КаAP РБ; арыштаваны на 15 сутак судом Маскоўскага раёну. Судзьдзя – Рудніцкая А.

5. **Клюёў Сяргей**, Маскоўскі РУУС, судзьдзя – Шылько А. – 15 сутак арышту.

6. **Багдановіч Раман**; Маскоўскі РУУС, пакараны судом Маскоўскага раёну арыштам на 15 сутак. Судзьдзя – Рудніцкая А.

7. **Шыла Уладзімір**, Маскоўскі РУУС; пакараны судом Маскоўскага раёну арыштам на 15 сутак і штрафам 1 750 000 рублёў. Судзьдзя Вольга Гусакова.

8. **Шумчанка Анатоль**, Маскоўскі РУУС; пакараны судом Маскоўскага раёну арыштам на 15 сутак. Судзьдзя Казак В.

9. **Вінаградаў Павел**, Маскоўскі РУУС; судзьдзя Шастакоў Ю.В. – 15 сутак арышту.

10. **Бараценка Аляксандар**, Маскоўскі РУУС; судзьдзя Шастакоў Ю.В. – 15 сутак арышту.

11. **Кацуха Артур**, Цэнтральны РУУС.

12. **Чарнышоў Алеся**, судзьдзя Аўдзеечкі А. 15 сутак арышту

13. **Міхайлай Iван**, судзьдзя Рудніцкая А. 15 сутак арышту.

14. **Кур'яновіч П.В.**, Маскоўскі РУУС; судзьдзя Шылько А. – 15 сутак арышту.

15. **Цішкевіч Таяцяна**, Маскоўскі РУУС; пакарана арыштам на 20 сутак, судзьдзя Самасейка М. Л.

16. **Дашук Максім**, Маскоўскі РУУС. непайнарадавоны, накіраваны на адмініст-
рацыйную камісію.

17. **Лындова Аляксандра**, Маскоўскі РУУС, судом Маскоўскага раёну – 15 сутак арышту. Судзьдзя В. Аўдзеечка.

18. **Жабароўскі I.**, Маскоўскі РУУС, суд-
зьдзя Кузняцова Н., – 15 сутак арышту.

19. **Важакоў А.**, Маскоўскі РУУС. суд-
зьдзя Казак В., – 15 сутак.

20. **Зорка А. Ю.**, Маскоўскі РУУС, суд-
зьдзя Фралова А., – 15 сутак арышту.

21. **Баркун Ю.**, Маскоўскі РУУС, суд-
зьдзя Фралова А. Г., – 15 сутак арышту.

22. **Пахомаў Арсен**, Цэнтральны РУУС, – 15 сутак арышту, судзьдзя Самасейка М.

23. **Куксюк Юрый**, Цэнтральны РУУС, пакараны арыштам на 15 сутак, судзьдзя Паўлючук Т., съведкі з боку міліцыі – Чар-
вякоўскі і Андрэй Гарэлік.

24. **Дубскі Арцём**, Цэнтральны РУУС, 15 сутак арышту. Съведкі з боку міліцыі – Бахан, Коўжук.

25. **Радзівонаў Алеся**, Цэнтральны РУУС, 15 сутак арышту.

Мірная акцыя прадпрымальнікаў жорстка задушаная ўладамі

21 студзеня на Кастрычніцкай плошчы ў Менску прайшоў запланаваны мітынг прадпрымальнікаў супраць лукашэнкаўскага указу №760. Удзельнікаў гэтым разам было менш, чым 10 студзеня: каля тысячы чалавек. На плошчу прыйшли прадстаўнікі замежных амбасадаў, журналісты. Вакол у дварах шмат міліцэйскіх аўтобусаў, поўных супрацоўнікаў съпецпадраздзялення, за Палацам Рэспублікі знаходзілася 8 камунальных машынаў і 2 трактары. Па перыметры ездзіла машына Першага нацыянальнага тэлеканалу, якая здымала ўсё, што адбывалася. Падаем хранологію падзеяў 21 студзеня ў Менску паводле сайту газеты "Наша Ніва".

12.00. На Кастрычніцкай плошчы ў гэты час усяго некалькі дзясяткаў чалавек. Міліцыі на плошчы таксама няшмат, але навакольныя двары і кварталы звыклы застаўлены аўтобусамі з байкамі. На ўсю плошчу праз гукаўмацнікі вяшае дзяржрадыё. З палітыкаў пакуль нікога няма. Значная частка прысутніх — моладзь.

12.15. На плошчы каля трох сотняў чалавек. Расцягіяк і съязгой няма. Выступленнія ўсіх. Людзі перамаўляюцца міжсобу, але гук з транслятараў такі, што яны з цяжкасцю чуюць адзін аднаго. З аўтарытэтных асабаў між прадпрымальнікаў заўважаны Iгар Леднік. Палітыкаў ня бачна.

12.20. На плошчы шмат замежных тэлежурналістаў. Яны бяруць у прысутніх інтэрв'ю. Тым часам застаецца нестабільным доступ да сайту незалежных СМИ.

12.41. На плошчы каля 500-600 чалавек. Узяў слова Алеś Mіхалевіч. Ён сказаў, што выступаць, вядома, мусілі б лідэры прадпрымальнікаў, але яны ўсе арыштаваны і знаходзяцца на Акрэсьціні.

12.42. Mіхалевіч заклікаў улады

Менск, 21 студзеня.

вызваліць лідэраў прадпрымальнікаў, правесыці перамовы і адмяніць указ №760, а да прадпрымальнікаў звязнічае з заклікам далучачца да апазыцыйных акцыяў вясной 2008-га. Зьявіліся съязгі: бел-чырвона-белыя і съязгі незарэгістраваных рухаў «Бунт» і «За Свабоду».

12.50. Натоўп перайшоў да пры-

ступак Палацу Рэспублікі. На плошчу заехала машына з гукаўмацнікам, і адтоль гучалі папярэджаныі пра адказнасць. На плошчы каля тысячы чалавек. Мітынгоўцы скандуюць: «Свабоду!»

12.55. Прадпрымальнік з Узды Віктар Крывала прарапанаў працягнуць страйк прадпрымальнікаў да канца лютага. Адна з прадпрымальніц заклікала патрабаваць, каб выйшаў Лукашэнка. Присут-

Менск, 21 студзеня.

ныя пачалі скандаваць: «Цара!»

13.05. Аляксандр Цацурэ з Салігорску паведаміў, што наступная акцыя прадпрымальнікаў адбудзеца 18 лютага, а таксама заклікаў адправіць у адстаўку гаранта канстытуцыі. Грамада скандуе: «У адстаўку!»

13.30. На плошчы ўжо каля тысячы мітынгоўцаў. Частка з іх скандуе: «На праспект!» і накіроўваеца да праспекту Незалежнасці. Між імі і праезнай часткай — толькі работнікі ДАІ. Частка засталася стаяць каля Палацу Рэспублікі.

Прыкладна ў 13.40 удзельнікі мітынгу прадпрымальнікаў рушылі на плошчу Незалежнасці. Спачатку яны ішлі па ходніках, аднак праз некалькі хвілінаў выйшлі на праезную частку. Адразу за імі на праспект выехали аўтазакі і пачалі цясніць людзей да тратуараў. У цэнтры гораду каля КДБ поўны вэрхал, Рух часткова паралізаваны.

14.15. Калона, у якой ужо каля трох тысяч чалавек прадпрымальнікаў пратэстуе, па ходніках падыходзіць да Дому юрайду. З аўтазакаў, якія стаяць за будынкам педуніверсітэту, высокаваюць байцы съпецпадраздзялення са штытамі і ў касках. На некаторых штытах надпісы «Беркут». Мітынгоўцаў пакуль не чапаюць,

(Працяг на стар. 7)

Кракадзілавы сълёзы міністра Навумава

(Пачатак на стр. 3)

Акрамя таго, пачварны факт жорсткага зьбіцца шасьці затрыманых удзельнікаў акцыі ў аўтазаку з амапаўцамі, калі арыштаваных везлы ў паставу рунак, і увесе час блі рукамі і нагамі, і яны вымушаныя былі закрываць твары і галовы ад удараў. Гэта праява сапраўднага сучаснага садызму і катаўанняня з боку супрацоўнікаў міліцыі. Праваабаронцаў вельмі моцна трывожаць падобныя праявы гвалту. Спадзяюся, што зьбітая напішуць заявы ў прокуратуру на расхіследаванье фактаў зьбіцца. Я досыць скептычна стаўлюся да пракурорскага расхіследавання, аднак лічу, што тыя факты, якія ёсьць у пацярпелых, мусіць быць зафіксаваныя, бо ўпэйнены, вінаватыя ў гэтым – а гэта амапаўцы і іхня непасрэдныя камандзіры – павінны адказаць за сваё злачынства колкі тут часу ні прайшло.

Дарэчы, заявя міністра ўнутраных спраў Навумава, што сярод затрыманых было толькі 2 прадпрымальнікі, зьяўляецца, мякка кажучы, няпраўдаю. На самой справе колькасць затрыманых прадпрымальнікаў большая: да прыкладу, я быў на працэсе аднаго затрыманага прадпрымальніка ў Цэнтральным судзе, дзе ён называў нумар свайго пасъведчання. Так, сярод удзельнікаў прадпрымальніцкай акцыі былі і партыйныя лідэры, і моладзевыя актыўсты, але пра што гэта съведчыць – пра тое, што дадзеная праблема сапраўды турбуе грамадзяцьця краіны.

А вось выказванье Навумава, што ён са сълязымі на вачах глядзеў, як дэмантранты плююць і б'юць супрацоўнікаў міліцыі, нагадвае мне кракадзілавы сълёзы. Няхай бы ён паплакаў,

выслушайшы тых людзей, якім паламалі рэбры і паразбівалі галовы ягоныя падначаленыея, везучы ў кунгу.

Як мне падаецца, увогуле разъвіцьцё гэтай калізіі, якая ўтварылася, будзе вельмі моцна залежаць ад актыўнасці прадпрымальнікаў на наступнай акцыі 21-га студзеня. Чаканыні розныя, бо відавочна, што такім рэпрэсіямі ўлады спрабуюць задушыць усплеск актыўнасці дробных прадпрымальнікаў, з другога боку, вядома, грамадзкія дэмакратычныя сілы спадзяюцца на тое, што ў прадпрымальнікаў хопіць згуртаванацца і разумення ситуацыі, што калі яны зарэ не будуть актыўнымі, то ў перспектыве ў іх праста ня будзе ніякіх шанцаў выжыць як познай сацыяльнай групе.

Безумоўна, усе гэтыя падзеі, якія ўжо атрымалі ацэнку міжнародных структураў, кіраўніцтва Рады Еўропы, крайне негатыўна ўплываюць на імідж Беларусі, і тыя нясметныя жаданы беларускіх уладаў палепшиць стасункі з Еўрасаюзам для паліпшэння эканамічнай ситуацыі ў краіне разъбіваюцца ўшчэнт аўтакія дзеянні. Не трэба мець ніякіх ілюзій, калі такая палітыка адносінаў да захавання правоў чалавека ў Беларусі будзе працягвацца і надалей, то ніякіх перспектывай для разъвіцьця эканамічных стасункуў паміж Беларуссю і краінамі Еўрасаюзу праста не можа быць.

Мы, праваабаронцы, рэзка асуджаем парушэнні з боку беларускіх уладаў міжнародных абавязацельстваў і беларускай Канстытуцыі, і асабліва ўжываныя катаўанняня ў дацененіні да сваіх грамадзяняў – удзельнікаў прадпрымальніцкай акцыі.

...Да 20 сутак арышту

У студзені асуджаныя 45 актыўістаў, было затрымана больш за 50...

1. Вячаслаў Січык – 10 сутак арышту.
2. Анатоль Лябедзька – 15 сутак арышту.
3. Але́сь Баразенка – 15 сутак арышту.
4. Павел Вінаградаў – 15 сутак арышту.
5. Арсен Паходомаў – 15 сутак арышту.
6. Сяргей Клюеў – 15 сутак арышту (у шпіталі).
7. Паліна Кур'яновіч – 15 сутак арышту.
8. Раман Багдановіч – 15 сутак арышту.
9. Ян Міхайлаў – 15 сутак арышту.
10. Міхаіл Пашкевіч – 15 сутак арышту.
11. Міхаіл Крываў – 15 сутак арышту.
12. Але́сь Сыцепаненка – 15 сутак арышту.
13. Тацяна Цішкевіч – 20 сутак арышту (у шпіталі).
14. Уладзімір Шыла – 15 сутак арышту, штраф 1 750 000 рублёў.
15. Анатоль Шумчанка – 15 сутак арышту.
16. Юры Баркун – 15 сутак арышту.
17. Арцём Дубскі (Асіповічы) – 15 сутак арышту.
18. Андрэй Радзівонаў – 15 сутак арышту.
19. Ігар Жабароўскі – 15 сутак арышту.
20. Але́сь Важакоў – 15 сутак арышту.
21. Аляксандра Лындова – 15 сутак арышту.
22. Зорка А. – 15 сутак арышту.
23. Юры Куксюк – 15 сутак арышту.
24. Але́сь Чарнышоў – 15 сутак арышту.
25. Аляксандар Макаёў – 15 сутак арышту.
26. Сяргей Парсюковіч – 15 сутак арышту.
27. Але́сь Таўстыка – 15 сутак арышту.
28. Кася Краснова – 15 сутак арышту.
29. Кася Галіцкая – 15 сутак арышту.
30. Юры Станкевіч – 15 сутак арышту.
31. Уладзімір Сяргеев – 15 сутак арышту.
32. Франак Вячорка – 15 сутак арышту.
33. Маўлюда Атакулава – 15 сутак арышту.
34. Максім Вінлярскі – 10 сутак арышту.
35. Антон Каліноўскі – 10 сутак арышту.
36. Павел Кур'яновіч – 20 сутак арышту.
37. Юля Сіццова – 15 сутак арышту.
38. Алег Шабетнік (Рэчыца) – 5 сутак арышту і штраф 20 б.в. (700 000 рублёў).
39. Карэн Акопаў – 15 сутак арышту.
40. Алег Лыско (Барысаў) – 15 сутак арышту.
41. Зыміцер Хведарук – 15 сутак арышту.
42. Алена Мядзведзева (Бабруйск) – штраф 30 б.в. (1 050 000 рублёў).
43. Юры Істомін (Гародня) – 3 сутак арышту.
44. Уладзімір Ларын (Гародня) – 3 сутак арышту.
45. Валадар Цурпанаў (Магілёў) – 10 сутак арышту.
46. Віталь Стажараў – 20 сутак арышту.
47. Анатоль Зымітровіч (Светлагорск).
48. Алег Корбан – затрыманы да суда.
49. Анатоль Рубчэні (Гомель) – затрыманы да суда.

Мірная акцыя прадпрымальнікаў жорстка задушаная ўладамі

(Пачатак на стар. 5)

байцы ачэпліваюць Дом ураду ў два шэрагі.

14.20. Байцы съпецпадразьдзяленніяў, якія колькасна ў дзясяткі разоў пераважаюць удзельнікаў акцыі, груба выціскаюць усіх з плошчы. Уся плошча проста чорная ад касак і ўніформы, інфармацыі пра затрыманых пакуль ніяма.

14.30. Толькі што на плошчу прыехалі байцы СОБРу на чале з камандзірам Паўлічэнкам. Адбываеца сілавы разгон мірнай акцыі. У некалькіх месцах на подступах да плошчы стаяць па 3-5 аўтобусаў з міліцыяй. Радыё Свабода паведамляе пра аўтазакі. На гэты час супрацоўнікі ДАІ забараняюць прыватным аўтамашынам спыняцца на Кастрычнікай плошчы.

15.00. Частка дэмантрантаў, выціснутая з плошчы Незалежнасці, зноў вярнулася на Кастрычніцкую плошчу. Каля універсаму “Цэнтральны” на праспекце ўтварылася вялікая даўка, удзельнікаў акцыі байцы ў камуфляжы сьпіхваюць па прыступках у падземны пераход, хапаюць і адводзяць за Палац Рэспублікі, дзе стаяць аўтазакі.

Кастрычніцкая плошча ўся ачэпленая супрацоўнікамі съпецпадразьдзяленнія, прыехалі троны машины “хуткай дапамогі”.

Моладзь дасылае смс-кі наступнага зъместу: “Перадалі па рацыі – праводзіцца поўная зачыстыка”. Можна з упэўненасцю сказаць, што чарговая мірная акцыя жорстка задушаная ўладамі і цягам дня будучь прыходзіць звесткі пра зъбітых і затрыманых...

Вынікі судоў над затрыманымі падчас акцыі прадпрымальнікаў 21 студзеня

У судах Цэнтральнага і Маскоўскага раёнаў Менску прайшли суды над затрыманымі актывістамі і грамадзянамі падчас мітынгу прадпрымальнікаў 21 студзеня. Па съведчаннях многіх затрыманых, іх зьбівалі супрацоўнікі міліцыі ў Цэнтральным РУУСе 21 і 22 студзеня пры дастаўцы ў суд. Раней міліцыянты Цэнтральнага РУУС такога сабе не дазвалялі...

1. **Бароўскі Вадзім**, суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Паўлючук Тацяна, арт. 23.34. КаАП РБ – штраф 700 000 рублёў.
2. **Пяцько Артур**, суд Маскоўскага раёну, арт. 23.34. КаАП – арышт 15 сутак.
3. **Кукліш Віктар**, суд Маскоўскага раёну – арышт 15 сутак.
4. **Грабянчук Аляксандар**, суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Паўлючук Тацяна – штраф 700 000 рублёў. Моцна зъбіты ў Цэнтральным РУУСе.
5. **Дземідзенка Мікалай** (Полацк), суд Маскоўскага раёну – штраф 700 000 рублёў (паведамлены Радыё Свабода).
6. **Любянчук Аляксандар** (Лінск), суд Маскоўскага раёну – штраф 700 000 рублёў (паведамлены Радыё Свабода).
7. **Сакалоўскі Валянцін**, суд Цэнтральнага раёну. судзьдзя Унукевіч – штраф 700 000 рублёў, адправілі паслья суда ізноў у РУУС, выпушчаны на волю.
8. **Бакур Юры** (Берасце), суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Паўлючук Тацяна, съведкі з палка ППСМ Жакаў і Дулуп – штраф 1 400 000 рублёў.
9. **Балагура Констанцін** (Берасце), суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Тацяна Паўлючук, съведкі – міліцыянты Чарняк, Іваноўскі, штраф 700 000 рублёў.
10. **Саўчук Андрэй**, суд Маскоўскага раёну, судзьдзя Шылько Алена – штраф 525 000 рублёў.
11. **Круткін Аляксандар**, суд Маскоўскага раёну – штраф 1 050 000 рублёў.
12. **Гладкая Аліна**, суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Самасейка Мікалай – штраф 1 050 000 рублёў.
13. **Саўчук Тамара**, суд Маскоўскага раёну, судзьдзя Казак Д – штраф 525 000 рублёў.
14. **Шаўкоў Сяргей**, суд Маскоўскага раёну – 15 сутак арышту.
15. **Бугаеў Віктар**, суд Маскоўскага раёну – штраф 700 000 рублёў.
16. **Субач Міхail**, суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Паўлючук Тацяна, съведкі з боку міліцыі – Дубадзел Дзмітры і Захаранка Аляксандар па двух пратаколах за ўдзел у акцыях 10 і 21 студзеня – 1 400 000 рублёў.
17. **Шарэнда Андрэй** (Берасце), суд Цэнтральнага раёну – штраф 1 750 000 рублёў (50 базавых велічыняў).
18. **Бондар Аляксей**, суд Маскоўскага раёну – арышт 5 сутак.
19. **Субач Ліля**, суд Цэнтральнага раёну – штраф 1 050 000 рублёў.
20. **Прэсняк Андрэй**, суд Маскоўскага раёну – арышт 10 сутак.
21. **Кім Андрэй**, суд Цэнтральнага раёну, судзьдзя Паўлючук Тацяна, па двух пратаколах – арышт 10 сутак і штраф 1 050 000 рублёў.
22. **Няпомняшчы Уладзімір** (Гомель), суд Маскоўскага раёну – арышт 15 сутак.

3 вяртаньнем на волю!

(Пачатак на стар. 1)

Партыі БНФ Вінцук Вячорка: “Я пачалавечы вельмі рады за Зымітра, за яго бацькоў. Ягона вызваленіне – гэта радасць для ўсіх нармальных беларусаў, бо сядзей Зыміцер ні за што. Дакладней, сядзей за сваю самаахвярную дзейнасць на карысць Беларусі.

Вядома, у сувязі з вызваленінем Зымітра Дашкевіча ўзынікае шэраг пытаньняў. На якіх умовах ён быў вызвалены? Калі яго павінны былі адпусціць чатыры месяцы таму назад, то мусіць быць кампенсацыя.

Непрадоказальная палітычна матываваныя рашэнні аб тым, калі і какі вызваліць або садзіць за краты, съведцаў, што ніякай судовай сістэмы ў Беларусі ніяма”.

Фота b1Media.net

Акрэсьцінскія будні

Дзёньнік палітзыяволенага

*Антон Каліноўскі,
які адседзеў 10 сутак
адміністрацыінага арышту
толькі за тое, што прыйшоу
у суд падтрымаць сяброўку
Юлю Сіўцову, судовае
паседжанье над якой,
праходзіла ў закрытым
рэжыме, вёў свой
турэмны дзёньнік.
Друкуем яго з ласкавай
згоды Прэс-службы
Партыі БНФ.*

Дзень першы. 16 студзеня.

Усё пачалося ў восем гадзінай раніцы, калі мне патэлефанавала Каця Рамашкевіч і расказала пра затрыманьне сваёй сяброўкі Юлі Сіўцовой, якая ўдзельнічала ў акцыі падпрымальнікаў.

Я адразу напісаў пра гэта на наш сайт, пачаў рыхтавацца да іспыту, які павінен быць праз два дні, і чакаць далейшых навінаў, якія былі несуцьшымі: на дзяўчыну склалі пракол і павезлі ў суд Цэнтральнага раёну. Я патэлефанаваў і расказаў пра гэта сябрам, а сам паехаў у суд. Я там быў недзе каля гадзіны дня, было некалькі чалавек: Каця Рамашкевіч, Яўген Пятліцкі. Мы чакалі, калі прыедзе адвакат, прывезуць Юлю і пачнецца суд, хваляваліся з-за прысуду, хача разумелі, што будзе арышт, будучы "суткі". Праз гадзіну прыехалі Франак Вячорка і Юрась Станкевіч разам з адвакатам Аляксандрам Галіевым, хутка пачаўся пракэс. Ён быў закрыты, нікога, акрамя адваката, туды не пусцілі.

Мы стаялі і чакалі прысуду, калі да нас падышлі супрацоўнікі Цэнтральнага РАУС і запатрабавалі дакументы, яны былі ў мяне, Франака Вячоркі, Аляксандры Клімовіч і Насты Птушкі, не было толькі ў Юрасі Станкевіча. Яго першым пачалі выводзіць з будынку суда. Мае дакументы былі ў міліцыянтаў,

і адзін з іх сышоў разам з імі. Паслья да мяне падышоў міліцыянт у цывільным і вывеў на вуліцу, дзе я ўбачыў Франака Вячорку і Юрася Станкевіча. Нас завялі ў машыну, пасадзілі на месца для затрыманых і некуды павезлы.

Нас прывезвалі ў Цэнтральны РАУС. Усіх завялі ў адзін з пакояў. Мы проста сядзелі, нас трымалі тут трох гадзіны, нібыта для высыяўлення асобы. У гэты час міліцыянт у цывільным пераглядаў аператарскую відэаздымку з акцыі 10 студзеня, нас там не знайшли. Паслья скончыліся адведзенія законам трох гадзін, нас разъзвялі па розных пакоях. Пакуль мяне вялі, я пасльепу пабачыць маці і сяброў. Мнё маці перадала швэдар, яе груба адліхнула. Завялі ў пакой, я запатрабаваў адваката, мне адразу адмовілі, а праз гадзіну я ўбачыў пракол, паводле якога я лаяўся матам у прысутнасці міліцыянтаў у час, калі мяне вялі з машыны ў будынак РАУС. Я адмовіўся яго падпісваць. Паслья мяне пераконвалі падпісаць, пагражалаў штрафам. Не падпісаў. Можна падмануць каго заўгодна, акрамя самога сябе. Паслья мяне завялі ў пакой, дзе ішоў фільм пра міліцыянтаў, якія дапамагаюць жыхарам Палесься змагацца з паводкам. Там я знаходзіўся больш за гадзіну. Супрацоўнікі мне казалі, што мяне трэба было ісці на суд, што я трапіў пад так званую раздачу. Паслья завялі ў машыну. Там былі Мак Вінірскі, Уладзімір Сяргеев, трох затрыманых актыўісткі Маладога Фронту: Людвіса Атакулава, Каця Краснова і Каця Галіцкая – іх затрымалі на катку на Кастрычніцкай

Павезлы на Акрэсьціна, праверылі і да раніцы пасадзілі ў другую камеру. Раніцай павінен быў быць суд.

Дзень другі.

17 студзеня.

Разбудзілі рана, не далі ні кавы, ні гарбаты адразу павезлы ў суд. Ад першай ночы на Акрэсьціна ўражань-

не даволі брутальнае: прыбіральня, драўляная сцэна і ўсё. Больш у камеры ніяма нічога. У суд везьлі ўсіх разам, у адной вялікай машыне. Да нас ноччу падсадзілі яшчэ Пашу Кур'яновіча, у якога было два праколы: за ўдзел у акцыі і за лаянку матам. Каці мы прыехалі, ля суда ўжо былі людзі, я пазнаў Маркоўскую Кацю, Клімовіч Аляксандру, Зымітра Хведарука, Лявона Баршчэўскага, Любобу Лунёву, Рамана Латушку. Дзякую ўсім, хто прыйшоў на суд нас падтрымаць, нягледзячы на магчымы арышт. Усіх прывялі ў пакой на трэцім паверсе, пасадзілі ў адной зале. Доўга чакалі, пакуль прыйдуць судзьдзі Бычко і Паўлючук. Пачалі выводзіць па адным на пракэсы, якія цягнуліся больш за гадзіну. Прысуды былі на менш за 10 сутак, у асноўным – 15. Каля трох гадзінай дня павялі мяне. Усё было вельмі стандартна: ілжэсъведкі, незадавленыя хадайніцтвы, грубасць міліцыянтаў. Мне пашчасьціла: судзьдзя Тацяна Паўлючук пакарала мяне толькі на дзесяць сутак. Папрасіў, каб далі магчымасць паесці, бо я ня еў і на піў з вечару пазамінулага дня. Спачатку адмовілі, але паслья пракэсу дазволілі перадаць мне некалькі бутэрброду і мінералку. Зъелі і выпілі ўсе разам.

Каля восьмі гадзінай вечару ўсіх павезлы ў РАУС, а паслья на Акрэсьціна. Там нас з дзяўчатамі падзялілі, іх у асобную камеру, нас у асобную. Я апынуўся ў камеры нумар 20. Тут нас было дванаццаць чалавек, пералічу ўсіх: Арсен Пахомаў, Андрэй Зорка, Юрый Куксюк, Анатоль Шумчанка, Уладзімір Шыла, Франак Вячорка, Юрась Станкевіч, Мак Вінірскі, Паша Кур'яновіч, Уладзімір Сяргеев, Алеся Чарнышоў. Адразу леглі спаць. Так пачаліся акрэсьцінскія будні.

Дзень трэці.

18 студзеня.

Першы дзень на Акрэсьціна. Прачнуліся, з раніцы пад'ём, праверка, съяданак, ад якога я адмовіўся, бо есьці немагчыма: каша, якая плавае ў вадзе, гарбата, якая нагадвае звычайны кіпень з сольлю і цукрам. З раніцы гулялі ў мафію, у кракадзіла, паслья чытаў книгу. У першы дзень вырашыў паабедаць: зъеў катлету, якая насымрачыла была хлебнай, крыху супу, усё прыйшлося занядаць акрэсьцінскім хлебам. Пілі вельмі шмат соку, мінералкі, кока-колы. Днём лёг спаць, паслья думай: за што нас пасадзілі, яны хочаць нас так запужаць? Магчыма, але хучэй нават не нас, а тых людзей, якія зьбіраюцца ісці на Плошчу 21 студзеня

Дзень чацвёрты.

19 студзеня.

Раніцай разбудзілі каля восьмі гадзінай, якраз да ранішняй правер-

Шашкі і кубік для пульні ў акрэсьцінскія наరды.

Ілжэсьведка – "хобі" ці "прафесія"?

*Гомельськія судзьдзі
карыстаюца
паслугамі "прафесійных"
правакатарапаў*

Гомельськія судзьдзі для вынясення замоўленых прысудаў апанентам улады карыстаюца паслугамі правакатарапаў. У рукі карэспандэнта БелПА трапіў дакумент, у якім фігуруе прозывішча аднага са «штатных» съведкаў – Арцёма Сымірнова, 1988 году нараджэння, электраманцёра ГЭС. Чаму электраманцёра Сымірнова «замкнула» на гэтай бруднай справе, пакуль невядома. Ці прафесійны інтарэс, ці хобі...

Апошні працэс, на якім «засвяціўся» гэты персанаж гомельскага правасуддзя, – суд над мясцовым лідэрам падпрымальнікам, актывістам РГА «Перспектыва» Анатолем Рубчэнем. 28 студзеня рашэннем суда Савецкага раёну Гомелю падпрымальнік быў аштрафаваны на 5 базавых величыняў на падставе парушэння арт. 17.1 КоАП (лянка ў грамадzkім месцы).

Варта нагадаць, затрыманы супрацоўнікамі міліцыі 18 студзеня Анатоль Рубчэн прасядзеў троє сутак у ІЧС за брыдкаслойе. Першапачаткова суд меўся адбыцца 21 студзеня, але быў перанесены ў сувязі з адсутнасцю съведкі. 28 студзеня суд выслушай паказанні гамельчука Арцёма Сымірнова, які засвяціўшы, што 18 студзеня ён падышоў да А. Рубчэні і папрасіў запаліць цыгарэту. Апошні груба адмовіў яму і нецэнзурна выляяўся. Тады «законапаслухманны» грамадзянін Арцём Сымірноў выклікаў супрацоўніка міліцыі. Затрыманы падпрымальнік паведаміў, што насамрэч да яго на вуліцы прычапіўся невядомы, які спачатку папрасіў цыгарэту, а пасля ўдарыў яго па твары.

Што цікава, напярэдадні Дня Волі ў 2007 годзе Арцём Сымірноў ужо даваў аналагичныя паказанні. Прауда, тым разам ягоныя съведчанні былі скіраваныя супраць мясцовага лідэра руху «За Свабоду» Уладзіміра Кацоры. І яшчэ, падчас суда над лідэрам падпрымальнікаў Анатолем Рубчэнем судзьдзя не называў хатні адрес съведкі Сымірнова, хатня звычайна такія дадзеныя паведамляюцца прысутнымі.

кі. Ноччу сынілася Таня Цішкевіч, я ня бачыў яе ўжо даўно, з суда, на якім ёй далі 20 сутак, і сёньня, воляй лёсу, мы аказаліся ў адным і тым жа месцы. У сьне мы гулялі па Вільні ў гадзіну ночы, не маглі знайсці Беларускі Дом правоў чалавека, размаўлялі. Сон быў вельмі доўгім і прыемным, я прачнушыся з цудоўным настроем, але ўбачыў, што тут яе няма, што гэта падман. З раніцы съпявалі «Магутны Божа», было ўзынёсла і прыемна. У мяне сёньня іспытала французкай мове, але я туды натуральна ня трапіў. Разам з Юр'есём Станкевічам вучыў польскую мову, чыталі, ён мне даваў граматычныя заданьні, трэба ж неяк больш-менш з карысцю праводзіць час на Акредыціна. Пасьля абеду нас павялі ў душ, гэта быў адзін з самых прыемных момантаў падчас адсідкі, і ногі можна размыць, і змыць з сябе ўвеселі бруд, які назыўся за некалькі дзён. Пасьля лёг спаць.

Дзень пяты. 20 студзеня.

З раніцы прачнушыся ад болю ў горле: яно страшна балела, я адчуваў, што ў мяне вельмі высокая тэмпература. Пэўна, што захварэў. У камеры былі лекі, аспірін, анальгін, антыбіётыкі. Выліў некалькі таблетак. Пасьля запіў гарачай гарбатай, яна здалася вельмі смачнай. Разумееш, што трэба піць шмат цёплага, але, на жаль, даюць толькі трох разы на дзень. Прасіў, каб прынесці яшчэ гарбаты, міліцыянты не дазволілі, выклікалі медыка. Тэмпература была 38,6. Стала сапраўды страшна ў той момент. Мяне накрылі чым толькі можна, я нават пачаў думаць пра тое, каб прасіць выклікаць «хукую». Пасьля заснуў, увеселі дзень мяне калаціла, азноў такі, што ня мог нават устаць узяць вады. Дзякую сукамернікам, яны мне вельмі дапамагалі.

Дзень шосты. 21 студзеня.

Учора вечарам піў лекі, але сёньня раніцай лягчэй ня стала. Прачнушыся рана, па маіх падліках было каля трох гадзінай ночы. Даўга ня мог заснуць ад болю ў горле. У шэсцьць гадзінай раніцы началася прыборка камеры, пасьля сіняданак, праверка. Папіў лекаў, выпіў дзівье порціі так званай гарбаты, пасьля зноў заснуў. Калі прачнушыся, то пайшлі чуткі, што частка палітычных начала аўтадарніцтва на знак салідарнасці з тымі, хто сёньня пойдзе на Каstryчніцкую плошчу.

Дзень сёмы. 22 студзеня.

Насуперак усяму, даволі добра сябе адчуваю, баліць толькі съпіна крыху, але гэта ў параўнанні з нядайней хваробай праста драбяза. Ня сьнедаў, нават гарбату ня піў. Пасьля зноў лёг спаць, спаў да абеду. Прачнушыся ад таго, што ў камеры съпявалі беларускія песні: Віктара

Шалкевіча, Касі Камоцкай, з "Крамбамбулі". Пасьля прыйшлі міліцыянты і загадалі супакоіца, дазволіўшы съпяваньцам толькі афіцыйны гімн і тое стоячы. Абмяркоўвалі акцыю падпрымальнікаў, пра якую даведаліся дзякуючы «Камсамолцы», якую нам перадалі. Вечарам чытаў падручнік па французскай мове.

Дзень восьмы. 23 студзеня.

Нічога цікавага не адбылося, мяне нават пра што напісаць. Звычайныя акредыцінскі будні.

Дзень дзясяты. 24 студзеня.

Перадалі газеты, «Беларусы і Рынак», «Камсамолку», «Наша Слова». Чамусыці не перадаюць ні «Народную Волю», ні «Нашу Ніву». Хучэй за ўсё, гэта загад. Другі раз за ўвеселі час звадзілі ў душ, прыемна. Пасьля душа так званы абед, пасьля чытаў. Вечарам прыйшоў адвакат Павел Сапелка, падрабязна расказаў пра акцыю падпрымальнікаў, пра вызваленіе Зымітра Даўжкевіча, пра зыняволеніе Зыдзьвіжкова. Адных садзяць, іншых выпускаюць.

Дзень дзясяты. 25 студзеня.

Перадапошні дзень, вельмі хвалююся. Сёньня з раніцы началі вызваляць сукамернікаў-суседзяў. Іх павінны былі пачаць адпускаць днём, але началі з раніцы. Выліў Шумчанка, Шыла, Зорка, Чарнышоў, Пахомаў, Куксюк. Усе – класныя людзі, якія мне сапраўды дапамагалі, калі было цяжка. Я асабліва дзякую Уладзіміру Шылу за вершы, якія ён пісаў літаральна кожную гадзіну. Пасьля да нас падсялілі Алена Корбана, якога, як мы даведаліся, затрымалі калі Акредыціна, калі ён прыносіў перадачу. Да чаго дайшла сістэма, аднаго на акцыі, трох сяброў на ягоным судзе, яшчэ чалавека за перадачу. І для ўсіх ёсьць артыкул нумар 17, частка першай КоАП (лянка ў грамадzkім месцы).

Дзень адзінаццаты. Апошні. 26 студзеня.

Упершыню за ўвеселі час прызначылі дзяржурным па камеры. Давялося прачынацца першым, рабіць прыборку. Пасьля – сіняданак, калі гэта можна так назваць. Потым чытаў книгу. Апошнія гадзіны – самыя цяжкія. Як быццам не гадзіны, а дні. Выпусцілі Макса Вінярскага, хваляваныне павялічылася. Яго павінны былі выпускаць на дзівее гадзіны раней за мяне. Макс вельмі класны чалавек, мы разыўталіся, дамовіліся сустрэцца на волі. Прайшло яшчэ некалькі гадзінай, дзіверы адчынінцы, заходзіць міліцыянт, кажа: «Каліноўскі, з эрамі на выхад!» Дзесяць хвілінаў занялі фармальныя працэдуры – і я на Свабодзе!

Дзякую ўсім, хто мяне падтрымліваў!

Мініст ня любіць маніфестацыяў

Міністэрства юстыцыі запатрабавала ад Парты БНФ, Аб'яднанай грамадзянскай партыі і Парты камуністаў Беларускай тлумачэння наконт удзелу іх лідэраў Анатоля Лябедзкі, Алеся Міхалевіча і Сяргея Калякіна ў маніфестацыі прадпрымальнікаў 10 студзеня. Ультыматыўнае патрабаванне мусіць быць выкананае ў двухдзённы тэрмін. Таксама Мініст падаў пазоў на ліквідацыю аб'яднання прадпрымальнікаў «Перспектыва».

Паведамленыне міністэрства было разъмешчанае на яго інтэрнэт-сайце 12 студзеня, таму фактычна партыі маюць на адказ нават на трох, а толькі два дні.

На падставе часткі трэцяй артыкулу 27 закону «Аб палітычных партыях» міністэрства запатрабавала ад кіраўнічых органаў названых партыяў падаць «інфармацыю аб tym, ці былі гэтыя асобы ўпаўнаважаныя адпаведнымі партыямі на ўдзел у названым масавым мерапрыемстве з накіраваннем адпаведных партыйных рашэнняў».

«У выпадку не надзяленыя сваіх партыйных лідэраў названымі паўнамоцтвамі» Мініст патрабуе «выказаць афіцыйнае стаўленне партыі адносна іх дзеяньняў на несанкцыянованым мерапрыемстве».

На думку адказнага сакратара

управы Парты БНФ юрыста Уладзіміра Лабковіча, ліст Міністру «не заснаваны на нарматыўных актах і законах». «Мы зьевернемся ў Белтэлерадыёкампанію з патрабаваннем даць нам магчымасць выкананца загад Міністэрства юстыцыі і выказаць стаўленне Парты БНФ па пытаннях дробных прадпрымальнікаў, а таксама акцыяў пратэсту», — заявіў У. Лабковіч.

12 студзеня Сойм Парты БНФ прыняў заяву, у якой падтрымай «патрабаванні і акцыі прадпрымальнікаў».

Лідэр ПКБ Сяргей Калякін, які таксама прысутнічаў на мітынгу, заявіў БелаПАН, што нікага ліста з Міністру не атрымліваў. «Каментар да падобнага ліста павінен даваць не палітык, а псіхіятр», — лічыць Сяргей Калякін. Паводле яго словаў, паколькі дзеянасьць ПКБ прыпынена, «пра ўдзел партыі ў арганізацыі мерапрыемства ня можа ісці і гаворкі».

З адпаведным запытам у АГП на месцы міністра юстыцыі Аляксандр Білейчык звязаўся 12 студзеня.

У звароце Мініст патрабуе не пазней за 14 студзеня падаць інфармацыю пра тое, ці быў Анатоль Лябедзька ўпаўнаважаны партыяй на ўдзел у дадзеным масавым мерапрыемстве.

«Калі так — падаць копіі пратако-

лаў, што ўтрымліваюць адпаведнае рашэнне, — гаворыцца ў заяве. — Калі не — выказаць афіцыйную пазыцыю партыі адносна дзеяньняў дадзенай асобы, а таксама афіцыйна, у tym ліку праз сродкі масавай інфармацыі, давесыці да грамадзкасці інфармацыю наконт датычнасці Аб'яднанай грамадзянскай партыі да правядзення ўказанага мерапрыемства».

Мініст запатрабаваў таксама падаць тлумачэнні адносна выкарыстання ўдзельнікамі мітынгу сцягу Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

Мяркуючы па ультыматыўным tone патрабавання, Мініст хоча павесыці АГП і ПБНФ дарогай Партыі камуністаў. Ліквідацыя Кампартыі распачненца 30 студзеня.

Адначасова Міністэрства юстыцыі падало ў Вярхоўны суд пазоў аб ліквідацыі Рэспубліканскага грамадзкага аб'яднання «Перспектыва».

У паведамленыні, якое разъмешчана 12 студзеня на сайце міністэрства, адзначаецца, што «10 студзеня 2008 году ў горадзе Менску адбыўся несанкцыянованы мітынг прадпрымальнікаў, у якім разам з іншымі асobамі ўзяў ўдзел лідэр Рэспубліканскага грамадзкага аб'яднання «Перспектыва» Анатоль Шумчанка».

«Падчас правядзення наванага несанкцыянованага мітынгу прадпрымальнікаў быў паралізаваны рух транспарту па праспекце Незалежнасці ў раёне плошчы Незалежнасці (на працягу 1 гадзіны 20 хвілінаў). Дзеяньнямі арганізатораў дадзенага несанкцыянованага мітынгу, у tym ліку Рэспубліканскага грамадзкага аб'яднання «Перспектыва», нанесена значная шкода інтарэсам грамадзянаў, дзяржавным і грамадzkім інтарэсам», — гаворыцца ў паведамленыні.

Закон «Аб грамадзкіх аб'яднаннях» утрымлівае норму пра тое, што «грамадзкае аб'яднанье можа быць ліквідавана паводле рашэння суда за аднаразове парушэнне заканадаўства або масавых мерапрыемстваў у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі», падкрэслівае Мініст.

Рыхтуеца аснова для ліквідацыі партыяў?

15 студзеня лідэры беларускай апазіцыі сабраліся ў штаб-кватэры Парты БНФ, каб выпрацаўца агульную «лінію абароны» супраць атак Міністэрства юстыцыі краіны. Першы намеснік страшыні Парты БНФ Вінцук Вячорка заявіў, што Міністэрства юстыцыі рыхтуе юрыдычную аснову для ліквідацыі апазіцыйных партыяў. Ён паведаміў, што Аб'яднаная грамадзянская партыя і Партыя БНФ атрымалі папярэджанні, якія вынес Мініст за ўдзел актыўістам партыі ў мітынгу 10 студзеня.

— Мы цудоўна разумеем, што рыхтуеца своеасаблівая юрыдычная аснова для ліквідацыі нашых партыяў! мы будзем рэагаваць на гэта згуртавана, і як мага больш рашуча. Будзем рыхтаваць новыя акцыі, — заявіў Вінцук Вячорка.

Удзельнікі паседжання мяркуюць, што цяпер Мініст рыхтуеца ліквідаць апазіцыйную Партыю камуністаў Беларускую, дзеянасьць якой была прыпыненая ў жніўні 2007 года.

Паводле словаў старшыні Партыі камуністаў Беларускай Сяргея Калякіна, Мініст абвінавачвае партыю ў tym, «што эмблема на пасьведчаннях правей, чым трэба, у tym, што ў нашых лістах у Мініст «палі надта вялікія».

Лідэры апазіцыі прынялі сумесную заяву з нагоды дзеяньня Міністру. У ёй гаворыцца, што «кампанія салідарнасці з ПКБ мусіць стаць сёньня агульной справай усіх грамадзян» і ўсіх грамадзка-палітычных сілаў, якія бароняць ідэалы свабоды, дэмакратыі, законнасці і суверэнітetu Рэспублікі Беларусь».

Што такое хрысьціянскія каштоўнасці?

29 студзеня ў Вярхоўным Судзе адбыўся разгляд скаргі на рашэнне Міністэрства юстыцыі аб адмове ў рэгістрацыі сацыяльна-грамадзкага аб'яднання БХД.

Прычыны для адмовы былі ўмоўнымі: некалькі нязначных памылак у пісьмовых афармленыні дакументаў, безумоўна, самай цікавай падставай для адмовы стала съцвярдженне Міністру, што ў дакументах не пазначана, што ж такое хрысьціянскі каштоўнасці, на якіх грунтуеца

«Беларуская хрысьціянская дэмакратыя».

«Падчас разгляду скаргі мы цалкам растлумачылі, што разумееца пад хрысьціянскімі прынцыпамі, на што Яўген Какуша — прадстаўнік з боку Міністру — адказаў, што хрысьціянскія каштоўнасці — паняцце навызначанае, кожны чалавек вызначае іх для сябе сам, — распавядае Наста Лойка, прадстаўніца з боку БХД. — Насамрэч, я ня думаю, што нашая скарга будзе задаволеная,

але калі нават яе задаволяць хоць часткова ѹ некаторыя прэтэнзіі Міністру будуць выкрасленыя, гэта будзе азначаць нашую перамогу над несправядлівасцю ѹ бяспраўнасцю іх дзеяньняў».

Судовы працэс вяла суддзя Галіна Жукоўская, прадстаўнікамі з боку БХД, акрамя Насты Лойкі, былі сустаршыня БХД Аляксей Шэін, праваабаронцы Юры Чавусай і Вольга Смалянка.

Тры гады зъняволеня за публікацыю карыкатураў

Аляксандр Зьдзівіжкоў абскардзіў прысуд

Былы намеснік рэдактара газеты "Згода" Аляксандр Зьдзівіжкоў абскардзіў прысуд, паводле якога яго за публікацыю карыкатураў на прарока Мухамеда пакаралі трывома гадамі зъняволеня.

"З прысудам мы нязгодныя і просьмі яго адмяніць. Больш падрабязна пра нашыя аргументы паведаміць не магу, бо працэс быў закрыты", — сказала адвакат журналіста Мая Аляксандрава Радыё Свабода. Паводле звестак Mai Аляксандравай, скаргу Аляксандра Зьдзівіжкова Вярхоўны суд разгледзіць у другой палове лютага, дакладны час яшчэ ня вызначаны.

Алесь БЯЛЯЦКІ: "Прысуд Аляксандру Зьдзівіжкову – прамое парушэнне Канстытуцыі"

Віцэ-прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі правоў чалавека Алесь Бяляцкі лічыць, што "у Беларусі зусім нельга казаць пра распальванье міжрэлігійнай варожасці з-за публікацыі гэтых карыкатураў. Бо ў гэты ж самы час РНБ беспакарана абражала грамадзянай габрэйскай нацыянальнасці, што адбываецца апошнім часам у Віцебску, а прокуратура пры гэтым адмоўчываеца. Пасыль прысуду Аляксандру Зьдзівіжкову склалася ўражаныне што Беларусь – рэакцыйная мусульманская краіна, паколькі карыкатуры друкаваліся больш чым у 50 краінах сьвету, і нідзе не было падобных прысудаў. У выпадку Аляксандра Зьдзівіжкова значна большыя падставы гаварыць пра цэнзураванне прэсы і неабгрунтаваны пераслед свабоды выказвання і свабоды слова. Гэты прысуд зъяўляецца прамым парушэннем Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь".

Аляксей КАРОЛЬ: «Не абскарджваць – значыць пагадзіцца...»

Разгляд касацыйнай скаргі выдаўцоў газеты «Новы час» на рашэнне суда першай інстанцыі па зыску Мікалая Чаргінца прызначаны на 11 лютага. Калегія Менскага гарадзкага суда пачне разглядаць яе ў 15.00, — паведаміў прэс-служба ГА «БАЖ» шэф-рэдактар «Новага часу» Аляксей Кароль.

«Досвед папярэдніх слуханьняў па зыску Чаргінца аптымізму нам не дадае. Таму мы ў чарговым нумары «Новага часу», які выйдзе 1 лютага, апублікуем зварот да чытачоў з просьбай аказаць нам матэрыяльную дапамогу... Але мы лічым неабходным прайсці працэдуру абскарджання, бо не скардзіца — значыць пагадзіцца», — падкрэслівае Аляксей Кароль.

20 снежня суд Першамайскага раёну Менску пастановіў спагнаць 50 мільёнаў рублёў з выдаўца «Новага часу» (прыватнага выдавецтва «Час навінаў») і 1 млн. — з журналіста Аляксандра Тамковіча на карысць старшыні камісіі Савету Рэспублікі па міжнародных спраўах і нацыянальнай бяспечы Мікалая Чаргінца.

Нагадаем, 18 студзеня Менскі гарадзкі суд пакараў былога намесніка рэдактара газеты "Згода" Аляксандра Зьдзівіжкова трывома гадамі зъняволеня за публікацыю ў лютым 2006 году карыкатураў на прарока Мухамеда, узятых з Інтэрнэту. У гэтым учынку журналіста суд убачыў распальванье рэлігійнай варожасці праз злоўжыванье службовым становішчам.

У якіх умовах утрымліваюць Аляксандра Зьдзівіжкова? Адвакат Мая Аляксандрава паведаміла, што днімі яе падабароннага перавялі з ізалятару КДБ, дзе яго трывалі болей за два месяцы, у съледчы ізалятар

МУС на вуліцы Валадарскага. Вось як адвакат патлумачыла прычыны пераводу: "Таму што там вялося съледзтва, а цяпер адносна яго ўжо вынесены прысуд, хоць асуджаным ён яшчэ і ня лічыцца".

Між тым тыдзень таму ў КДБ нават не прызнавалі, што ў іхнім ізалятары, так званай "амерыканцы", утрымліваецца Аляксандр Зьдзівіжкоў. А справу журналіста рассыльедавала і перадала ў суд прокуратура, а не КДБ.

Таксама Мая Аляксандрава паведаміла, што на ўмовы ўтрыманья Аляксандр Зьдзівіжкоў ня скардзіўся, але сказаў, што ў яго "хутка пагаршаецца зрок". Адвакат мяркуе, што на "Валадарцы" вязнню аказваюць неабходную медычную дапамогу.

Ці наведваюць Аляксандра Зьдзівіжкова сваякі, ці перадаюць яму перадачы?

Маці Зьдзівіжкова, Ганна Анатолеўна, адмаўляеца ад контактаў з журналістамі. Рэдактар зачыненай газеты "Згода" Аляксей Кароль кажа, што сябры і калегі дасылалі ў "амерыканку" харчовыя пасылкі: "Мы яму даслалі цыгарэты, каву, гарбату. Гэта было яшчэ перад судом. І нам вядома ад адваката, што цыгарэты да яго дайшлі".

Зарас былыя калегі Зьдзівіжкова плануюць перадаць яму прадукты і цыгарэты ў ізалятар на Валадарскага.

Як паведаміў Аляксей Кароль, Аляксандр Зьдзівіжкоў прасіў, каб яго ў камеры наведаў праваслаўны съвятар. "Наколькі мне вядома, такая сустрэча дазволеная і хутка адбудзеца", — паведаміў былы рэдактар "Згоды" Аляксей Кароль.

Аляксей Кароль і Валеры Шчукін пасыля суда над "Новым часом".

Нагадай для зыску быў артыкул А. Тамковіча «Генерал-сенатар Мікалай Чаргінец», які з'явіўся ў газеце 24 верасня 2007 г. (№ 25). Зыскоўцу пакрыўдзілі крытычныя звойгаві пра яго як палітыка і пісьменніка.

Судзьдзя Алена Ананіч прызнала не адпаведнымі рэчаіснасці і

зыневажальнімі ўсе вытрымкі з артыкулу А. Тамковіча, да якіх выстаўляю прэтэнзіі зыскоўца. Акрамя гэтага, суд абавязаў адказчыку абервернуць распаўсюджаныя ў артыкуле звесткі, прынесыці М. Чаргінцу прабачэнні (чаго ў зыскавых патрабаваннях нават не было) і пакрыць усе судовыя выдаткі.

Юрась АЛЕЙНІК:

"Калі служыць, дык у беларускамоўнай частцы"

Адлічанага летась з Акадэміі кіраваньня пры презідэнце РБ студэнта Юрася Алейніка, які цяпер навучаецца ў Маскве, зъбіраюцца прызываць у беларуское войска. Гэтымі днімі хлопец праходзіць медычны агляд і ў выпадку мабілізацыі абяцае далучыцца да патрабаваньня выгнанага з Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэту імя Ф. Скарыны Зымітра Жалезынічэнкі — каб служыць у беларускамоўнай вайсковай частцы.

Студэнт-выдатнік 4 курсу факультэту эканомікі Акадэміі кіраваньня пры презідэнце РБ Юрась Алейнік быў адлічаны летась у траўні, за некалькі дзён да летняй сесіі. Загад падпісаў таксама ўжо звольнены з пасады рэктара Станіслава Князеў. Фармальнай прычынай названы "парушэнні вучэбнай дысцыпліны і правілаў унутранага распарадку". Аднак сам Юрась лічыць, што адлічэнне звязана з ягонаі актыўнай грамадзянскай пазіцыяй — у названай ВНУ ён ініцыяваў збор подпісаў супраць скасаванья льготай студэнтам.

Пасля таго, як суд Кастрычніцкага раёну Менску двойчы прызнаваў правамерным рашэннне адміністрацыі Акадэміі кіраваньня, Юрасю паступіла некалькі прапаноў, каб працягнуць навучаньне за межамі краіны. Урэшце ён спыніў выбар на Маскве і ад леташняй восені навучаецца ў Дзяржаўным ўніверсітэце "Вышэйшая школа эканомікі". Аднак некалькі апошніх дзён Юрась займаецца не навукай, а ходзіць па лекарах:

— Я прыехаў у Менск, — кажа Юрась, — прывёз ліст-хадайніцтва

ад дэкана факультэтуту сусветнай эканомікі і міжнароднай палітыкі "Вышэйшая школа эканомікі", спадара Караганава. Ён просіць беларускія Узброенныя Сілы даць мне магчымасць скончыць ВНУ і не паваць беларуска-расейскія дачыненьні ў сферы адукцыі. Бо былі паседжанні грамадзкай Камісіі па правах чалавека пры презідэнце Расейскай Федэрациі, эксперты разглядалі маю справу і дали прынциповую згоду на неабходнасць майго далейшага навучаньня. Але зараз ваенкамат вельмі хоча прызываць мяне ў войска. І гэтымі днімі ў Менску я праходжу медычныя камісіі".

— Вас прызываюць з Маладэчна?

— Так, з Маладэчна, раённы ваенны камісарыят. І сапраўды ёсьць вялікае жаданье пабачыць мяне з аўтаматам у руках. Калі гэта будзе вельмі настойліва, то, зразумела, парушаць заканадаўства наўрад ці буду і зъяджаць кудысці да невядома якога тэрміну таксама не зъбіраюся. Але падтрымаю свайго добра га знаёмцу (магу нават лічыць яго сябрам) Зымітра Жалезынічэнку. Калі ён зрабіў прэцэдэнт, то я буду другім чалавекам, які будзе адстойваць права служыць у беларускамоўнай частцы".

Нагадаем, што крыху болей за тыдзень таму гомельскага актыўвіста, студэнта-выдатніка Зымітра Жалезынічэнку адлічылі з Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэту і адразу прызвалі ў войска. Юнак на

знак пратэсту трymаў пяцідзённую галадоўку, пратэстуючы супраць адлічэння, а таксама патрабуючы забясьпечыць службу ў беларускамоўнай частцы.

У дэкана факультэтуту сусветнай эканомікі і міжнароднай палітыкі Вышэйшая школы эканомікі — прафесара, кіраўніка Савету зынешнія і абароннай палітыкі Расейскай Федэрациі Сяргея Караганава карэспандэнт пацікавіўся, ці насамрэч Юрась Алейнік такі каштоўны студэнт, што за яго перад Міністэрствам абароны Беларусі хадайнічаюць расейскія грамадзкія дзеячы?

— Так, натуральная, — адказаў сп. Сяргей Караганаў, — гэта вельмі паспяховы студэнт, таму мы задаволены, што ён у нас вучыцца. Што да неабходнасці служыць, то гэта, канечне, справа закону. Але тое, што ён адзін з найбольш здольных студэнтаў, дык гэта дакладна.

— Значыць, ва ўніверсітэцкі калектыв ён уліўся арганічна?

— Так. Нягледзячы на тое, што была істотная розніца ў праграмах, ён хутка дагане нашах студэнтаў, і выкладчыкі склад яму ў літаральным сэнсе радуецца — не нарадуецца. Таму будзем спадзявацца, што да нашага хадайніцтва ў вашым абаронным ведамстве прыслухаюцца. А калі не — то будзем скандаліць.

Спадар Караганаў таксама пекракананы, што ў гісторыі з адлічэннем Юрася Алейніка з Акадэміі кіраваньня пры презідэнце Беларусі прысутнічае выразны палітычны складнік.

Ня блытайце "боб з гарохам"

Старшыня Партыі БНФ Лявон Баршчэўскі адказаў на аглабельшчыну «Белорусской военной газеты»

Старшыня Партыі БНФ Лявон Баршчэўскі накіраваў на адрес «Белорусской военной газеты» ліст у адказ на публікацыю «Діма Железніченко как зеркало несостоявшейся «васильковой революции».

У пачатку свайго ліста спадар Баршчэўскі адзначае, што аўтар згаданай перадавіцы Андрэй Максімай дэмантруе «поўнае няведение сучаснай гісторыі».

Лідэр Народнага фронту нагадвае, што БНФ «пасльядоўна выступае за выкананьне палажэння Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь аб фактывічным раўнапраўі беларускай мовы як дзяржаўнай і лічыць ужываньне беларускай мовы ва ўзброеных Сілах Рэспублікі Беларусь ня толькі правамерным, а і патрэбным».

Лявон Баршчэўскі абвяргае закіды публіцыста газеты пра тое, што БНФ

мае тэртыярыйная прэтэнзіі да суседніх дзяржаў: «Гэтае сцьвярджаныне — плён дэзінфармаванасці або хворага ўяўлення вышэйназванага публіцыста, які, прынамсі, павінен быў бы дакладна ўказаць, якая бабуля нашаптала яму такія «эзвесткі».

У сваім артыкуле Андрэй Максімай судадносіць грамадзянскую пазіцыю Зымітра Жалезынічэнкі з гісторыяй Другой сусветнай вайны, узводзячы прыхільнасць да беларускай мовы і гістарычных сімвалau да калабарацыянізму, фашизму і масавых зынішчэнняў мірнага насельніцтва.

«Гэты прыём узяты з арсеналу НКВДысцкай прапаганды і нічога, акрамя адчуваючыя гідлівасці, у мяне асабіста не выклікае». — піша Лявон Баршчэўскі. — Мой бацька, маёр у адстаўцы Баршчэўскі Пётр Міка-

лаевіч, прайшоў усю вайну, уключна з удзелам у бітве пад Москвой, у абароне Ленінграду, ва Усходнепрускай і Маньчжурскай аперацыях, на жаль, пайшоў у лепшы сьвет ужо шмат гадоў таму. Калі б ён прачытаў аглабельшчыну А. Максімава, я не сумніваюся, ён бы назваў гэта яшчэ горшымі словамі...»

«Журналіст павінен ведаць межы прыстойнасці, — зазначае прыканцы старшыня БНФ. — З пісаніні А. Максімава фактычна вынікае, што і дзяржаўная беларуская мова — гэта ледзьве не прыдумка розных калабарантаў».

«Хацелася, каб рэдакцыя паважанай газеты якую, як афіцэр запасу, я павінен лічыць і сваёй) надалей не дапускала на свае старонкі непрафесійных публікацыяў, у якіх блытавацца "боб з гарохам"».

Найперш – аб'ектыўнасць

Маніторынг правоў чалавека ў Беларусі – год 2007...

За апошняе дзесяцігодзьдзе маніторынгі правоў чалавека сталі адным з інструментаў міжнароднай палітыкі.
Міжнародныя ўрадавыя і няурадавыя арганізацыі, такія, як АБСЕ альбо Freedom House і Transparency International, рэгулярна праводзяць дасьледаваньні парушэнняў правоў чалавека ў розных рэгіёнах сьвету.
Падобная праца выконваецца і ў Беларусі: прадстаўнікамі няурадавых арганізацыяў і праваабаронцамі.
Ужо зьявіліся першыя агляды сітуацыі з правамі чалавека ў 2007 годзе ў Беларусі...

За апошняе гады ў палітычнай ды грамадзкой дзеінасці вельмі шырока пачалі выкарыстоўвацца маніторынгі, якія датычаць розных пытальніяў функцыянавання дзяржавы і грамадзтва. Што такое маніторынг, чым ён адрозніваецца ад іншых інструментаў грамадзкой дзеінасці, і на чым палягае ягоная эфектыўнасць, на гэтых пытальнін адказае палітолаг Аляксандар Лагвінец.

Аляксандар Лагвінец: У якасці тлумачэння панятку "маніторынг" варта ўзгадаць вызначэнне, якім карыстаюцца аўтарытэтныя міжнародныя арганізацыі, такія як АБСЕ. Згодна з гэтым вызначэннем, маніторынг – гэта запланаванае, сістэматyzаване дасьледаваньне, якое праводзіцца па прынятай схеме, датычыць выбранага аспекту грамадзкой рэчаіснасці дзеля дасягнення станоўчых зменаў без выкарыстання прымусу і гвалту. Эфектыўнасць маніторынгаў палягае на tym, што гэтая праца дазваляе прадставіць поўны вобраз сітуацыі ў выбранай галіне, дыягназаваць проблемы ды вызначыць іх прычыны. Апрача гэтага, маніторынг могуць стаць падставай для выпрацавання стратэгіі далейшай дзеінасці ініцыятара або аб'екту маніторынгу – дзяржавы, арганізацыі альбо групы асобаў. Сённяня вельмі часта маніторынг выкарыстоўваецца ў галіне правоў чалавека дзеля вывучэння заканадаўства і аналізу прававыканайчай практикі.

У Беларусі маніторынгі ў галіне правоў чалавека праводзяцца больш за дзесяць гадоў з моманту зьяўлення першых праваабарончых арганізацыяў у другой палове 1990-х гадоў. Паводле словаў праваабаронцы Алеся Бяляцкага, адным з эфектыўных інструментаў праваабарончай дзеінасці ў сёньняшніх умовах зьяўляецца падрыхтоўка маніторынгаў парушэнняў правоў чалавека ў Беларусі.

Алеся Бяляцкі: Сённяня адна з асноўных наших задачаў – гэта збор інфармацыі аб парушэннях правоў чалавека і распаўсюд гэтай інфармацыі. На маю думку, з выкананьнем гэтай задачы беларускія праваабаронцы дастаткова паспяхова спраўляюцца. Дзякуючы гэтай нашай працы міжнародная грамадзкасць добра прайнфармаваная пра сітуацыю ў Беларусі. Мы рыхтуем

міжнародныя даклады і для АБСЕ, ААН, Рады Еўропы, маём таксама добрыя контакты з міжнароднымі праваабарончымі арганізацыямі. Гэта дае магчымасць міжнароднай супольнасці даваць аб'ектыўныя ацэнкі і адпаведным чынам аказваць ціск на беларускія ўлады.

Адзін з апошніх маніторынгаў звязаўся днімі на староніце Праваабарончага альянсу, ён называецца "Хроніка парушэнняў правоў чалавека ў Беларусі ў 2007 годзе". У гэтым матэрыйле сабраныя факты парушэнняў правоў чалавека за мінулы год. Найбольш парушаюцца палітычныя права грамадзянаў: права на свабоду выказвання, сходаў, поглядаў, дзеінасці. Так, праваабаронцы адзначылі факты перасльеду незалежных журналістаў: затрыманні, судовыя працэсы, канфіскацыі прыладаў працы. У 2007 годзе працягваўся перасльед моладзевых актыўістаў, асабліва сябраў Маладога Фронту за дзеінасці ад імя незарэгістраванай арганізацыі, распластоўд адлеглак альбо за палітычныя графіцы. З іншага боку адзначаецца, што ў гэтым годзе былі вызваленыя некаторыя палітычныя вязні, улады ўстрымаліся ад масавых арыштаў падчас вулічных акцыяў. На думку аўтаркі хронікі, Людмілы Гразновай, сябра Абяднанай грамадзянскай партыі, сітуацыя з правамі чалавека летась вызначалася ваганнямі.

Людміла Гразнова: Агульная лічба такая – за гэты год паўтары тысячы актыўістаў былі пад рознымі уцікамі, пачынаючы з доўгатэрміновых арыштаў і тэрмінаў для Казуліна, Клімава, Зыміцера Дащекініча, Артура Фінькевіча, потым ідуць арышты на 15 сутак, шрафы і збыцьцё, вобыскі, выклікі на гутаркі з супрацоўнікамі КДБ, ціск на розныя арганізацыі і апазіцыйныя партіі. Але людзі ўсё вытрымалі, перадолелі і далей змагаюцца за незалежную і дэмакратычную Беларусь. У сваёй працы я вельмі станоўча ацэньваю той факт, што некалькі тысячаў людзей тримаюць абарону крэпасцьці "дэмакратычная Беларусь" і не дазваляюць дavesыці да таго, каб тут было, як у Туркменістане, Узбекістане і іншых пайднёвых краінах. Таму трэба запісваць кожнага чалавека, які працягвае змагацца за свае права, які прайшоў праз турмы,

шрафы, збыцьцё. Таксама вялікае значэнне адыграла міжнародная сітуацыя. Улада пад ціскам звонку, жадаючы паляпшэння адносін з Еўропай, зрабіла некалькі крокуў у бок зъмякчэння сітуацыі. Аднак, як толькі прыйшлі гроши з Расіі, адразу былі зроблены больш жорсткія крокі: тут і збыцьцё Зыміцера Хведарука, і прысуд Артуру Фінькевічу.

Гэту тэндэнцыю пацьвярджают іншыя праваабаронцы. Паводле Алеся Бяляцкага, улады працягваюць рэпресіі і абмежаванні ў дачыненіні да палітычных апанентаў. Апрача гэтага, за апошні год ускладнілася сітуацыя з сацыяльнымі правамі. Таксама праваабаронцы паставіленаў вельмі цяжкія ўмовы працы.

Алеся Бяляцкі: На працягу апошнія году сітуацыя, на жаль, не дае вялікага аптымізму. На Беларусі працягваюцца масавыя парушэнні правоў чалавека ў розных галінах, звязаныя з грамадзка-палітычнай сферай. Ускладнілася таксама сітуацыя з сацыяльнымі правамі. Гэтыя парушэнні выражаютца ў тым, што на працягу году было ўзбуджана 11 крымінальных справаў супраць палітычных апанентаў, супраць моладзі. 16 асобаў прыцягнута да крымінальнай адказнасці. Летась гэта тэндэнцыя працягвалася. Паводле нашых падлікаў, было больш за 600 выпадкаў прыцягнення людзей да адміністрацыйнай адказнасці. Трэба казаць пра вельмі негатыўную пазіцыю КДБ, які скіраваў сваю актыўнасць супраць моладзевых актыўістаў, прэсніку падвяргаліся сотні чалавек. Складалася сітуацыя, калі ўлады імкніцца падаўляць любую грамадскую актыўнасць і цалкам кантраляваць грамадзтва.

Што тычыцца ўмовай нашай працы, то яны пагаршаюцца ўжо некалькі гадоў: да прыкладу, рэгістрацыі пазбаўлення большасць праваабарончых арганізацыяў, у тым ліку і цэнтр "Вясна". Былі ўнесеныя змены ў крымінальнае законадаўства, якія дазваляюць прыцягваць грамадзянаў да крымінальнай адказнасці за ўздел у незарэгістраваных арганізацыях. Таму мы зараз выступаем як прыватныя асобы. Гэта зменышыла магчымасць іплюзу на афіцыйныя ўлады, тым не менш, мы імкнемся рабіць усё, каб мінімізаваць проблемы, якія маюць актыўныя грамадзяне ў Беларусі з уладамі, і дапамагчы ім.

Дзякуючы маніторынгам сітуацыі ў сферы выканання праваў чалавека, беларуская і міжнародная грамадзкасць ведае пра саграўдны стан рэчаў і тыя парушэнні, якія маюць месца. У пэўным сэнсе, гэта стрымлівае прадстаўнікоў улады, якія не зайсцёды хочуць прытрымлівацца нормаў закону, асабліва ў дачыненіні да асобаў з адрознімі палітычнымі поглядамі.

Юры ЛІХТАРОВІЧ.

Амністыя для выбраных...

За амаль два месяцы амністыі на волю выйшлі толькі каля 250 чалавек

Як стала вядома Еўраадыё, за няпоўныя два месяцы дзейнасці "Закону аб амністыі" на волю выйшлі толькі каля 250 асуджаных з 3512, на якіх амністыя, па падліках МУС, распачаўся ў судзеца. У першую чаргу пад амністыю трапляюць тыя, хто кампенсаў фінансавыя страты пацярпелым ад учыненага злачынства. Пасыпець кампенсація трэба да 24 красавіка.

Яшчэ да падпісання "Закону аб амністыі" прэзідэнтам у Міністэрстве ўнутраных справаў падлічылі, што на волю выйдзе 3512 асуджаных. І асоўнай умовай вызваленія павінна стаць кампенсацыя фінансавых стратаў пацярпелым альбо дзяржаве. Начальнік дэпартаменту па выкананыні пакараньня Юры Барынкоў паведаміў Еўраадыё, што пакуль на волю выйшлі толькі каля 250 асуджаных.

Лічба гэтая магла быць і яшчэ меншай, калі б збіраць гроши і кампенсація пацярпелым фінансавыя страты асуджаным не дапамагалі сваякі.

Юры Барынкоў: "Канешне, ім да памагаюць. Заробкі не такія вялікія ў калоніях, і самі яны ня могуць выплаціць. Но ёсьць і мільярдныя зыскі".

Як паведаміў Еўраадыё кіраўнік прэс-службы Генеральнай праکуратуры Міхаіл Вавула, праваахоўныя органы нават не цікавяцца, адкуль прыйшлі гроши на кампенсацыю. Але не ўсе зъняволеные могуць атрымаць дапамогу з волі. І ніякія абя занані выплаціць усё да капеікі пасыля вызваленія не дапамогуць амніставаца.

Да каго прымяняць амністыю, вырашае адміністрацыя калоніі. Па словах супрацоўніка праکуратуры, да іх ужо прыходзяць скагі тых асуджаных, якія лічаць, што ім беспадстаўна адмайлююць у амністы.

Скарт разглядаюцца ва ўстаноўленым парадку і калі рашэнне прызнаеца неправамоцным, дaeцца ўказаныне адміністрацыі аб прымененіі амністыі". Падчас мінулых амністый цяжарныя жанчыны траплялі ў катэгорыю асуджаных, да якіх амністыя прымяняеца ў першую чаргу. Сёлета яны паставленыя ў аднолькавыя ўмовы з астатнімі і таксама выйдуць на волю, толькі калі кампенсујуць страты пацярпелым.

Начальніца спецаддзела размешчанай у Гомелі калоніі №4 Алена Крыжэўская расказала Еўраадыё,

што яны планавалі амніставаца каля 300 чалавек. Пакуль на волю выйшлі 15. Такі падарунак асуджаным адміністрацыя калоніі зрабіла да Новага года. Дакументы яшчэ 8 асуджаных разглядаюцца. Колькі амністуеца да 24 красавіка, калі дзейнасць амністыі заканчваецца, сёння ў адміністрацыі калоніі сказаць не могуць.

Прайда, час знайсці гроши ёсьць — да 24 красавіка. Але ніводная цяжарная жанчына з гомельскай жаночай калоніі сёлета па амністыі на волю не выйдзе. І справа, як паведаміла Еўраадыё начальніца спецаддзела, нават не ў нявыплачаных кампенсацыях. Яны не адбылі неабходныя па ўмовах амністыі тэрмін зъняволенія.

Кіраўнік прэс-службы Генеральнай праکуратуры Міхаіл Вавула съцвярджае, што заўсёды на волю па амністыі выходзіла такая колькасць асуджаных, як і планавалася загадзя. Але ж ніколі раней амністыі не наслілі таквой выразнай фінансавай скіраванасці. Таму съцвярджаецца, што сёлета выйдуць усе 3512, падаеца звойчасным.

Генеральны праکурор – за гуманізацыю заканадаўства

У Беларусі толькі па адміністрацыйных правапарушэннях сабрана дасце на 1 мільён 200 тысячаў чалавек

**Генеральны праکурор
Беларусі Пётр Міклашэвіч
16 студзеня адказаў
на пытаныні журналістаў
адносна гучных
крымінальных справаў
і працы Генеральнай
праکуратуры за 2007 год.**

Крымінальныя справы супраць былога дырэктара "Белнафтахіму" Аляксандра Бароўскага ўжо ў пачатку лютага пачне разглядаць Вярхоўны суд. Слуханні будуть адкрытымі. Супраць Бароўскага заведзеныя тры крымінальныя справы: па арт. 210 «Крадзеж шляхам злойжывання займаемай пасадай» і 424 «Злоўжыванье службовымі пайнамоцтвамі». Апроч гэтага, вядзеца съледзтва па арт. 375 «Разгaloшванне службовай таямніцы». Разам з тым, Бароўскі не кампенсаў страты, якія нанес дзяржаве, калі знаходзіўся на высокай пасадзе.

Што датычыць апошнія гучнай крымінальной справы — дырэктара ўнітарнага прадпрыемства УП "Менскгаз" Віктара Меляшкевіча, то супраць яго вылучаныя два абвінавачаны: атрыманне хабару і злойжыванье службовымі пайнамоцтвамі. Па словам праўніка, Меляшкевіч браў хабар за "вырашэ-

ньне пытаныняў, якія ўваходзілі ў яго кампетэнцыю".

КДБ працягвае рассыльедаваныя крымінальныя справы съмерці беларускіх лётчыкаў у Самалі. Ужо дакладна вядома, што адбыўся тэракт, але пакуль не атрымліваеца знайсці яго выканаўцаў. Беларускія супрацоўнікі спадзяюцца на дапамогу амерыканцаў, якія вялі здымкі тых мясцінаў са спадарожніка.

Праکуратура працягвае рассыльедаваныя крымінальных справаў па фактах зынікнення вядомых беларускіх палітыкаў і журналістаў, але ніякай новай інфармацыі яны цяпер не валодаюць. Адносна лістоў Валерыя Ігнатовіча да Лукашэнкі з просьбай аб пераглядзе ягонай справы, то Генеральны праکурор упэўнены: няма нічога, што б ставіла прысуд пад сумнёў.

Таксама Генеральная праکуратура супольна з Вярхоўным судом распрацавалі законапраект, накраўаны на "гуманізацыю" артыкулаў Крымінальнага кодэksu. Цяпер вынікі гэтай працы накіраваныя ў Адміністрацыю прэзідэнта. Па словах Міклашэвіча, гэты праект дазволіць больш адэнактна падыходзіць да мерай пакараньня злачынцаў. Міклашэвіч паведаміў, што 90% злачынстваў у Беларусі не прадстаўляюць значнай

Пётр Міклашэвіч

грамадзкай небяспекі, таму будуть больш шырокі прымяняцца эканамічныя санкцыі, а не пазбаўленыне волі. Дарэчы, на сёнянняшні момент у беларускіх турмах знаходзіцца 30 тысячаў чалавек.

Генеральная праکуратурай створана база дадзеных па злачынствах і правапарушэннях грамадзянай. Звесткі з базы дадзеных могуць выкарыстоўваць толькі супрацоўнікі адпаведных органаў, якія рассыльедаюць пэўныя справы. Па словах Міклашэвіча, толькі па адміністрацыйных правапарушэннях сабрана дасце на 1 мільён 200 тысячаў чалавек.

Напрыканцы прэс-канферэнцыі Пётр Міклашэвіч абверг чуткі, што напрыканцы мінулага году ён пісаў А.Лукашэнку рапарт з просьбай вызваліць яго з пасады. "Гэта няпраўда", — сказаў генпракурор.

Крымінальная справа спыненая,

але вызвалены ад пакараньня Аляксандр Круты беспадстаўна заходзіцца ў Жлобінскім СІЗА

24 студзеня суд Нясвіжскага раёну прызнаў Аляксандра Крутога вінаватым ва ўчыненыні крымінальнага злачынства па арт. 368 КК РБ – публічная абраза презідэнта краіны. Аднак у сувязі з тым, што дзеяньні асуджанага не нясуць вялікай пагрозы для грамадства, Аляксандр Круты вызвалены ад пакараньня, а крымінальная справа спыненая.

Аднак суддзя Л. Драчан, выносячы прысуд, не ўлічыла наступную акалічнасць. Паводле часткі 2 арт.

448 Крымінальна-працэсуальнага кодэкса РБ, суд не павінен быў прымяняць прымусовую форму лячэння, паколькі “дзеяньні асуджанага не нясуць вялікай пагрозы для грамадства, Аляксандр Круты вызвалены ад пакараньня, а крымінальная справа спыненая.”

Між тым вызвалены ад крымінальнай адказнасці Аляксандр Круты заходзіцца зараз у съледчым ізалятары Жодзіна, у сувязі з тым, што згодна з пастановай суда мераstryмання павінна быць адмененая толькі па зъмяшчэнні Крутога ў псіхіяtryчную бальніцу. Атрымалася, што вызвалены ад пакараньня па-ранейшаму заходзіцца ў СІЗА. У які шпіталь ён будзе зъмешчаны і калі – таксама невядома.

Праваабаронца Валянцін Стэфановіч лічыць гэта падставай дзеля

абскарджаньня пастановы суда ў касацыйным парадку. Такой жа думкі прытрымліваецца і адвакат асуджанага Мар'яна Сямешка. Яна ня згодная з вынесеным прысудам, паколькі лічыць, што віна Аляксандра Крутога не была пацьверджаная у судзе прад'яўленымі доказамі, і справа спыненая не па рэабілітуючых падставах, а ў сувязі з адсутнасцю грамадзкай небяспекі.

Нагадаем, што крымінальная справа за публічную абразу презідэнта была ўзбуджаная супраць Аляксандра Крутога яшчэ ў траўні 2003 году. Некалькі гадоў А. Круты жыў у Менску і быў затрыманы толькі ўвесень 2007 году. Спачатку грамадзкі актыўіст утрымліваўся ў Жодзінскім СІЗА, пасля заходзіўся ў рэспубліканскім псіхіяtryчным шпіталі.

Такіх жорсткіх прысудаў яшчэ не было

За вывешванье бел-чырвона-белага сцягу цяпер садзяць у турму

Барыс ХАМАЙДА

31 студзеня ў Віцебску завяршыўся адкладзены суд над Барысам Хамайдам і Алеsem Салаўянам. Суддзьдзя суда Каstryчніцкага раёnu Ірына Смалякова адвінаўціла іх у парушэнні арт. 23.34 (удзел у недазволеным пікетаванні) Адміністрацыйнага Кодэкса і пакарала арыштам на 12 і 13 сутак адпаведна.

Нагадаем, што актыўістамі затрымлі ўвечары 29 студзеня ля Адміністрацыі Каstryчніцкага раёnu Віцебску, дзе быў вывешаны нацыянальны беларускі сцяг, і зъмясьцілі ў ізалятар часовага ўтрыманья. 30 студзеня на судзе затрыманыя патрабавалі весыці паседжаньне па-беларуску або перакладчыка. Таму суд перанеслы на 31 студзеня.

Як паведамляе віцебскі праваабаронца Леанід Сьвецік, такіх жорсткіх прысудаў па адміністрацыйных справах сёлета ў Віцебску яшчэ не выносілася.

Хворыя на сухоты даведзеныя да адчаю

14 студзеня ў Рэспубліканскай туберкулёзнай бальніцы каля 100 чалавек хворых на сухоты ня выйшли на сіняданак. Яны патрабавалі паляпшэння ўмоваў лячэння. Галоўны ўрач Мечыслаў Доўгаль назваў іх патрабаваньні неабгрунтаванымі. М. Доўгаль лічыць, што прычынай галадоўкі стала забарона вольнага выхаду хворых за тэрыторыю бальніцы. Па ягоных словам, на тэрыторыі РТБ ёсьць усё неабходнае, хворыя сцьвярджаюць адваротнае — кажуць пра адсутнасць самых неабходных сродкаў гігіёны, лекаў, якаснага харчу, наракаюць на кепскія ўмовы ўтрыманья. Раніцай 15 студзеня галадоўка па аб'ектыўных прычынах была прыпыненая...

Выдавец незалежнага бюлетеню “Бойкі Клецк” Сяргей Панамароў, супраць якога ўжо некалькі разоў аднаўлялі і спынялі ўзбуджаную за абразу дзяржчыноўніцы ў друкаваным выданьні крымінальнай справы, зъвяртаецца да журналістай з просьбай наведаць рэспубліканскі шпіталь для хворых на сухоты ў Новаельні Дзятлаўскага раёну, каб на ўласныя очи пабачыць і зафіксаваць, у якіх умовах праходзіць лячэнне. Галадоўка, якую спантанна аўяўлі хворыя па прычыне такіх невыносных умовы заходзіцца ў клініцы, як кепскае харчаваньне, адсутнасць гарачай вады і нізкая тэмпература ў палахах, не прынесла і палёгку. 15 студзеня ў шпіталь прыехалі чыноўнікі і, як адзначае сп. Панамароў, «прайшліся» па ляжачых хворых, не зъвярнуўшы ўвагу на 105 чалавек, якія падпісаліся пад патрабаваньнем”.

Сухотнікі даведзеныя да адчаю. Як паведаміла “Нашай Ніве” адна з арганізатораў галадоўкі Наталія Рагалевіч, за апошнія два дні хворыя сутыкнуліся з хвальяй бруду на свой адрес: «Нас і алкашамі, і зэкамі называлі, але ж тут ня толькі такія лечацца. Увогуле, галадоўку арганізавалі жанчыны, якіх і галадала палова ад усёй колькасці». Яна

распавяла, якім чынам сп. Доўгаль прапанаваў вырашыць праблему атрымання грошай уладальнікамі пластыкавых банкаўскіх картак: «Паабяцаў пасадзіць у «хутку» 20-25 чалавек і адвезці ў банк. Але ж гэта парушэнне нашых правой — мы вольныя людзі, а на нас у тым банку будуць пальцам паказваць, маўляў, глядзі — «тубікаў» пад канвоем прывезэль!» Хворыя кажуць, што атрымалі адказ на запыт у Міністэрства аховы здароўя наконт статусу бальніцы і даведаліся, што гэта не закрытая установа.

У той жа час хворых азнаёмілі з загадам міністэрства ад 12.12.2007 г., згодна з якім у шпіталі будзе ўсталявана сістэма відэаназірання. «На лекі грошай няма, кажуць, а на відэаназіранье ёсьць!» — абураюцца пацыенты РТБ. Зараз па перыметры клінікі тэрмінова ставяць плот і міліцэйскі пост.

Арганізаторка акцыі пратэсту кажа, што іх падтрымлівае большасць пацыентаў бальніцы — і старыя, і маладыя. «Цяпер ужо і малодшы медперсанал пачаў выказваць салідарнасць з намі». Калі праз 5 дзён патрабаваньні хворых ня будуць выкананыя, яны адновяць галадоўку і на знак пратэсту могуць нават перакрыць аўтатрасу.

Дыялогу па выбарах ня будзе

Кіраўніцтва Аб'яднаных дэмакратычных сілаў атрымала адказ з Адміністрацыі прэзідэнта на прапановы правесці дыялог па выбарчым заканадаўстві і практицы яго прыменення.

У допісе ўтрымліваецца адмова ад такога дыялогу.

З ліста намесьніцы кіраўніка прэзідэнцкай адміністрацыі Наталі Пяткевіч вынікае, што гэтая структура не займаецца арганізацыяй і правядзеннем выбарчых кампаній, таму і ніякай дыскусіі на гэтую тэму быць ня можа.

За легітымныя выбары

Старшыня Нацыянальнага камітэту Аб'яднаных дэмакратычных сілаў (АДС) Анатоль Лябедзька заяўві "Намецкай хвалі", што абраная раней тэхніка АДС была правільная – напрыклад, дэмакраты з'яўрнуліся наўпраст да Адміністрацыі прэзідэнта з прапаноўкай правесці выбары так, каб яны былі прызнаныя легітымнымі ня толькі ўнутры краіны, але і па-за межамі.

Яны таксама прапанавалі Еўрапаузу ініцыяваць правядзенне міжнароднай канферэнцыі па Беларусі з парадкам дня, прысьвеченым выбарчай кампаніі.

Этыя заходы, па меркаваньнях Анатоля Лябедзькі, дазваляюць дэмакратам рабіць правільныя высновы і правільна вызначаць фармат удзелу ў выбарчай кампаніі. "Калі улада не гатовая да дыялогу, калі яна мае намер зноў прызначаць, а не абіраць дэпутатаў, то гэта дазваляе нам прагнаваць, якой будзе падрыхтоўчая кампанія", – падкрэсліў ён.

Якая палітыка – такі і адказ

На думку першага намесьніка старшыні Партыі БНФ Вінцку Вячоркі, такі адказ з Адміністрацыі прэзідэнта ўкладваецца ў агульную карціну, якая склалася як ва ўнутранай, так і ў зынешній палітыцы кіраўніцтва краіны.

Царква "Новае жыцьцё" пачынае акцыю пратэсту

Япіскап Аб'яднанья хрысьціянаў поўнага Евангельля Вячаслаў Ганчарэнка просіць улады зрабіць заходы адміністрацыінага ўзыдзення ў адносінах да ўпаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Леаніда Гулякі.

У заяве, накіраванай у беларускі ўрад, япіскап нагадвае, што ў вэрасні 2007 году віцэ-прем'ер Аляксандр Касінец персанальна даручыў Леаніду Гуляку ў сціслыя тэрміны ўрэгуляваць шляхам перамоваў канфлікт паміж царквой "Новае жыцьцё" і Менгарвыканкамам. Аднак упаўнаважаны праігнараваў гэтае даручэнне свайго беспасярэдняга кіраўніка, а значыць, парушыў закон аб дзяржаўнай службе.

Япіскап Ганчарэнка таксама называў выказыўніцтвам Леаніда Гулякі, зробленым ім 21 студзеня падчас супстрэчы з прадстаўнікамі пратэс-

"Гэта галавакружэнне пачалося пасля таго, як удалося здабыць паўтарамільярдавы крэдыт ад Расіі і абяцанку на наступны двухмільярдавы крэдыт. Гэта небяспечна ня толькі для нашай перспектывы дэмакратызациі, але і для нашай незалежнай дзяржаўнасці". Такі адказ Пяткевіч, на думку Вінцку Вячоркі, сведчыць пра то, што трэба разглядаць усю кіруючу "кліку" як адно цэлае, і яна, гэтая "кліка", у цэлым павінна несыці адказнасць за свае ўчынкі.

У выбарчай кампаніі трэба ўдзельнічаць

Тым ня менш, кіраўнік Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька не ўхвалвает адмовы ад удзелу ў выбарчай кампаніі: "Я прыхільнік таго, каб мы бралі ўдзел, але які будзе фармат гэтага ўдзелу, можна будзе сказаць пасля дыскусіі сярод дэмсілаў".

З лідэрам АГП салідарны і першы намесьнік старшыні Партыі БНФ: "Мы рыхтаемся да выбарчай кампаніі, і толькі пры ўмове моцнай падрыхтоўкі да яе як да палітычнай кампаніі, мы можам зъмяніць сітуацыю ў краіне".

Асноўныя патрабаваныні, па словам Вінцку Вячоркі, уключэнне дэмакратычных прадстаўнікоў у выбарчыя камісіі і рэгістрацыю адзінных дэмакратычных кандыдатаў.

Магчымая дэлегітymізація выбараў

Анатоль Лябедзька схіляецца да меркаваньня, што ўжо цяпер трэба акцэнтаваць увагу міжнароднае грамадзянскіці на дзеяньні і пазіцыю беларускіх уладаў: "Каб яны сёньня зрабілі заяву, што, калі ня зъменіцца выбарчае заканадаўства і практика яго прыменення, то на выбары ня будуць накіраваныя міжнародныя назіральнікі. Што міжнародная супольнасць ня можа прызнаць магчымасць правядзення па гэтым заканадаўству выбараў па стандартах АБСЕ. Трэба, каб дэлегітymізація выбарчай кампаніі адбылася зараз і цяпер".

Байкі для лацінасаў

Вінцук Вячорка скептычна ставіцца да акрэсленага ў допісе Наталі Пяткевіч съцвярджэння, што Адміністрацыя прэзідэнта не займаецца арганізацыяй і правядзеннем выбараў: "Гэтыя байкі можна расказваць якому-небудзь госьцу з Лацінскай Амерыкі, але ня нам".

Таму палітык ня лічыць мэтазгодным зъяўратаца ў кіраўніцтва прэзідэнцкай вертыкалі з новымі ініцыятывамі ці рэагаваньнямі на атрыманы ліст: "Я асабіста ня бачу сэнсу ў далейшай рэакцыі".

Найбліжэйшым часам павінна адбыцца паседжаныне Палітрады Адб'яднаных дэмакратычных сілаў Беларусі, на якім будзе выпрацавана адзінай пазіцыя АДС у дачыненьні да будучай кампаніі па выбарах дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі.

ўпусціць у будынак прадстаўнікі МНС. Пракуратура просіць наадалей не перашкаджаць доступу гэтай службы ў будынак. Улады фактычна пагражают вернікам адміністрацыйнай ці крымінальнай адказнасцю.

"Мы прынялі рашэнне агульным сходам, што прынцыпова не пусцім нікога, пакуль ня будзе задаволенае наша патрабаваныне: адмініціца рашиць Менгарвыканкаму, якім яны адабралі зямлю, – гаворыць пастар Ганчарэнка. – І мы вырашылі нікога не пускаць. Гэта наша акцыя пратэсту, акцыя грамадзянскага непадпрадкаўдання. Мы вызначылі сваю пазіцыю, што мы ўсё роўна ўпускаць ня будзем. Няхай яны вырашаюць пытанні, а ня чыняць на нас ціску пракуратурай".